

Bildande av naturreservatet Pålsjö i Helsingborgs stad

Kommunens beslut

Helsingborgs stad beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla som anges nedan.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatet är markerat med punktstreckad svart linje och grönskrafferad yta.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Pålsjö
Kommun	Helsingborg
DOS-ID	
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Se bilaga 7
Dikningsföretag	Sofiero och Laröd n:ris 2 och 4
Markägare	Kommunen och enskilda
Läge	2 km norr om Helsingborgs centrum
Topografiska kartblad	Helsingborg 3C SV
Ekonomiska kartblad	Helsingborg 3B:21
Centralpunkt	x: 98 111 y: 6 217 816 (SWEREF 991330)
Naturgeografisk region	7, Skånes sediment- och horstområden
Areal	420 hektar varav hav 17 hektar
Landareal 2015 (hektar)	Skog 190, åker 138, bete 37, övrig gräsmark 9, park 9, strand 7, övrigt 6, våtmark 3.
Förvaltare	Helsingborgs stad

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara biologisk mångfald
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- tillgodose område för friluftslivet
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Precisering av syftet:

- bevara och utveckla ett tätortsnära natur- och rekreationsområde med höga natur- och kulturvärden,
- upprätthålla ett gynnsamt bevarandetilstånd för skyddsvärda och ovanliga växt-, svamp- och djurarter i området,
- återställa och nyskapa värdefulla livsmiljöer genom att omvandla åkermark till natur,
- bevara och utveckla områdets ädellövs- och sumplövskogar med hög andel grova träd och död ved,
- bevara och utveckla betesmarker så att de är varierade med öppna, träd- och buskrika områden, brynmiljöer och betespåverkade skogspartier,
- bevara och tillgängliggöra kulturhistoriska lämningar,
- tillgodose allmänhetens behov av ett tätortsnära rekreationsområde som kan ge rika natur- och kulturupplevelser och erbjuda en tilltalande landskapsbild, samt på ett lämpligt sätt informera besökarna om områdets naturmiljöer, geologi och kulturhistoria.
- bidra till att uppnå lokala och nationella miljömål, främst ett rikt växt- och djurliv, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, myllrande våtmarker och en god bebyggd miljö.

Syftet ska nås genom att:

- att skydda land- och vattenmiljöerna mot exploatering,
- lövskog sköts utan krav på ekonomisk avkastning för att skapa naturskogar,
- luckhugga, ringbarka och skapa högstubbar för att friställa träd, skapa tillräckligt med död ved och öka åldersvariationen i skogsmark
- betesmarkerna sköts naturvårdsinriktat med variation av djurslag och intensitet,
- nyskapa naturmiljöer till exempel genom skogsplantering, våtmarksanläggning, brynplantering och anläggning av ängs- och betesmarker,
- vidta nödvändiga åtgärder för att bevara och stärka livsmiljöer för EU-listade, fridlysta, rödlistade eller annars särskilt skyddsvärda arter. Exempel på åtgärder är att skapa sandblottor, gynna växter som producerar nektar och pollen, ta bort invasiva arter och återställa naturlig hydrologi,
- tillgängliggöra valda delar av reservatet för friluftsliv till exempel genom att anlägga och underhålla gång-, rid- och cykelstigar, grillplatser, väderskydd, hundhägn och parkeringar utan att de biologiska värdena går förlorade.
- anlägga och underhålla skyltar, naturpunkter och annan information så att besökare kan uppleva och få ökad kunskap om reservatets olika natur- och kulturmiljöer.

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning, anlägga väg eller luft- eller markledning,
2. jaga,
3. vidta åtgärd såsom att plöja, spränga, gräva, schakta, dika, utfylla, tippa, dumpa, muddra, anordna upplag, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fasta naturföremål, ytbildning eller småvatten,
4. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
5. låta betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
6. sätta ut fisk eller kräftor i vattensamlingar eller vattendrag,
7. anordna upplag med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet,
8. Utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. anläggning och underhåll av anordningar för allmänhetens rekreation, pedagogik och tillgänglighet, till exempel parkeringsplatser, besökscenter, stigar, cykelvägar, grillplatser, toaletter, naturinformation, utegym eller annan anläggning som är förenlig med reservatets syften,
3. skötsel av mark, vatten och anläggningar, till exempel betesdrift och stängsling, slåtter, röjning och gallring,
4. utförande av särskilda åtgärder för att gynna rödlistade eller andra skyddsvärda arter. Exempel på sådana åtgärder är veteranisering av träd, skapande av sandblottor, anläggande av våtmarker, plantering av träd och buskar och naturvårdsbränning.
5. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter, mark- och vattenförhållande samt uppföljning av områdets skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. avlägsna död ved eller vedsvampar från området,
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur under tiden 15 mars - 31 oktober förutom på markerad plats,
4. tälta annat än på särskilt iordningställd plats,
5. göra upp öppen eld annat än på särskilt iordningställd plats,
6. uppföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål,
7. gräva upp växter eller för kommersiellt bruk plocka växter,
8. skada levande eller döda träd och buskar.

Vidare är det utan förvaltarens tillstånd förbjudet att:

9. på andra platser än särskilt anvisade tavlor sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, göra inskrift eller dylikt,
10. anordna tävlingar eller arrangemang som kan skada eller störa naturmiljön,
11. på ett störande sätt använda ljudanläggning, musikinstrument eller motsvarande,
12. bedriva vetenskapliga eller andra undersökningar som kan skada eller störa naturmiljön.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C gäller inte allmänna vägar, järnväg och tomtmark enligt bilaga 2 och skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta åtgärder, eller för förvaltarens tillsyn av området enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan.
- underhåll och drift av järnvägar, vägar, stigar, parkeringsplatser, markutrustning, byggnader och liknande anläggningar,
- trädsäkring längs järnvägen inom en zon av 30 meter på respektive sida om enkel- eller dubbelspår,
- åtgärder i samband med underhåll och drift av nyttjanderätter som exempelvis ledningar och anläggningar (vatten- och avlopp, tele- och eldistribution) samt räddningsuppdrag eller åtgärder i samband med olycka. I samband med arbetena ska samråd ske med kommunen. Vid akut underhållsåtgärd ska samråd ske sedan arbetet inletts,
- anläggning av markbunden kraftledning/kabelförband mellan Helsingör och Helsingborg, i den sträckning som framgår i bilaga 3,
- ersättning av befintlig luftledning för el med markförlagd kabel på samma plats eller längs vägar i reservatet. Inför utförandet ska skriftligt samråd ske med kommunen,
- anläggning av avloppsanläggning eller framdragningsanläggning av vatten efter tillstånd från berörd myndighet. Inför utförandet ska skriftligt samråd ske med förvaltaren,
- skyddsjakt och jakt på främmande arter,
- vinterutfodring av fåglar på av förvaltaren godkända platser,
- vitaliseringsgödsling och kalkning mot försurningsskador i skog med låga närings- och pH-värden,
- uppförande av byggnader, anläggningar, parkeringsplatser och liknande som behövs för naturvård, pedagogik och rekreation,
- grävning och schaktning samt utfyllnad för nya våtmarker, bullervallar, stigar, vägar och grundläggning av byggnader och andra anläggningar för naturvård, pedagogik och rekreation för allmänheten samt för trafiksäkerhetshöjande åtgärder,
- anläggning av spårväg mellan Mariastaden och Laröd efter samråd med kommunen och andra berörda myndigheter, se bilaga 4
- anläggning av dubbelspår längs Väst kustbanan i befintlig sträckning efter samråd med kommunen och andra berörda myndigheter.
- dikning, plöjning och markbearbetning samt användning av kemiska eller biologiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel på odlingsmark enligt bilaga 5,

För skogsbruk gäller följande undantag:

A4 vad gäller lättare markbearbetning. **A5** vad gäller växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel.

För hästagar gäller följande undantag:

A4 vad gäller dikning, plöjning och markbearbetning. **A6** vad gäller att låta betesdjur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning

För Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär inom område enligt bilaga 6, gäller följande undantag:

A1 vad gäller att uppföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

C11 vad gäller på ett störande sätt använda ljudanläggning, musikinstrument eller motsvarande. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

För pedagogisk verksamhet gäller följande undantag:

C8 vad gäller skada levande eller döda träd och buskar. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

För skyddsjägare eller djurhållare gäller följande undantag:

C3 vad gäller kopplingstvång på hund i samband med skyddsjakt eller kreatursvallning.

Föreskrifterna ska inte vara hinder för att genomföra åtgärder i syfte att gynna hotade eller ovanliga arter, plantera, inventera eller bedriva insamling. Föreskrifterna ska inte heller vara ett hinder för anläggning av naturmiljöer eller underhåll eller andra naturvårdande åtgärder till exempel naturvårdsbränning, veteranisering, anläggning av småvatten, bekämpning av invasiva arter etcetera. Föreskrifterna ska inte vara ett hinder för att genomföra åtgärder i syfte att förbättra pedagogisk verksamhet och rekreation, förutsatt att de biologiska värdena inte går förlorade, exempelvis naturpunkt, bullervall, utegym eller liknande.

Helsingborgs stad får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Naturreservatet ska skydda, bevara och utveckla den biologiska mångfalden i området och nya kunskaper om hotade arter och hänsynskrävande arter, samt värdefulla naturtyper i reservatet ska beaktas och införlivas i den löpande skötseln av reservatet.

Upplysningar

Helsingborgs stad upplyser om att föreskrifter, med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13-18 §§),
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd för fasta fornlämningar,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Allemansrätten är en så kallad sedvanerätt inskriven i grundlagen. Den innebär vissa rättigheter i skog och mark, men den innebär också en hel del skyldigheter. Bestämmelserna i ett naturreservat gäller före allemansrätten.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Allmänt

Naturreservatet Pålsjö är ett större tätortsnära naturområde som består av omväxlande skogsdungar, åkermark, ängs- och betesmarker, bäckar och våtmarker, strand och hav och parkmark. Delar av reservatet har mycket höga naturvärden, särskilt i miljöer med äldre träd och grova träd, längs landborgen, ravinerna och stranden. Pålsjöområdet är utpekade som skyddsvärd på lokal, regional och nationell nivå. Områdets läge utmed Öresundskusten samt dess storlek ger mycket goda förutsättningar att skydda och utveckla biologiska och rekreativa värden.

Hela reservatet besöks av människor som promenerar, cyklar, rider och motionerar på olika sätt. Det är de södra och västra delarna som används mest. Här finns ett tätare nätverk av stigar och andra anordningar som till exempel lekplats, hundhåll, elljusspår och toalett. Reservatet används ofta av förskolor och skolor. En miljöpedagogisk anläggning, naturpunkt betesmarken, finns i området och ytterligare en till på tema geologi ska byggas. Det finns stora möjligheter att utveckla rekreativsmöjligheterna i de nordöstra delarna av reservatet genom anläggning och förbättring av stigar, gröna stråk och nyanläggning av natur på åkermark. Detta är nödvändigt för att avlasta och minska intressekonflikterna i andra delar av reservatet. Naturreservatet Pålsjö är det hittills största landreservatet i Helsingborg. Större delen ägs och förvaltas av Helsingborgs stad. Delar av reservatet är utarrenderat, bland annat hästhagar samt byggnader med angränsande tomt.

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Reservatsområdet ligger på den västligaste delen av den så kallade helsingborgsryggen, en berggrundsplatå som sträcker sig i nordväst-sydöstlig riktning. Denna avslutas i Öresund med landborgen som är mycket brant inom reservatet med en nivåskillnad på mellan 20 och 40 meter. Formationen är resultatet av dels tektoniska rörelser där berggrunden väster om landborgen har sjunkit ned, dels tidigare, högre liggande havs erosion av strandbrinken. För cirka 4000-7000 år sedan var jordens klimat betydligt varmare och polarisarna hade då smält bort så mycket att havsytan stod 6-7 meter högre än idag. Vågor och strömmar eroderade berggrunden och skapade en näst intill lodrät brant, en så kallad abrasionsbrant. Själva branten kallades av professor Lennart von Post "Skandinaviens ståtligaste postglaciala strandlinje".

Den sedimentära berggrunden är från slutet av Jura-tiden, knappt 200 miljoner gammal och består av olika sandstens-, lerstens- och kolskikt. De kolförande lagren har varit föremål för brytning bland annat för Kullens fyr under 1600-talet. I kollagerna har man funnit sällsynta växtfossil och den så kallade Pålsjöfloran har beskrivits som världsunik. Sandstensberggrunden har brutits till slipstenar och byggnadsändamål, bland annat Kronborgs slott är byggt av Helsingborgsandsten. Spår efter dessa dagbrott finns fortfarande främst norr om villa Thalassa.

Djupa bäckraviner genomkorsar Landborgen på flera ställen i Laröd, Sofiero och Pålsjö skog. På vissa platser i ravinerna och utmed landborgen kan man se den sedimentära berggrundens olika lager. Det finns även så kallade böljeslagsmärken på stranden nedanför Tinkarp. Det är förstenade räfflor som liknar de som finns på en nutida sandbotten. Helsingborg är sedan 1700-talet välkänt för sina hälsobringande källor och det är den sedimentära berggrunden med dess framläckande grundvatten som gett upphov till detta.

Jordarterna i området består till största del av moränlera. Utmed landborgkanten och bäckraviner förekommer sand och berg i dagen. I övre delen av landborgen mellan Pålsjö och Tinkarp finns urskålade partier vilka tolkats som nivationsnisher och solifluktnionsnisher

(våldsamma snödrev samt jordflytning) vilka uppstod under inlandsisens senare tidsperiod och dess avsmältning.

Landskapet kring Pålsjö varierar mellan öppna åker- och betesmarker och slutna skogpartier. I väster ger landborgen möjlighet till utblickar över Öresund och Danmark och har säkert bidragit till att ge Helsingborg epitetet Sundets pärla. Från strandpromenaden och vägen norrut mot Sofiero bildar landborgen en dramatisk, grön fond till stranden och bebyggelsen. De östra delarna mellan väg 111, Laröd och Maria park karakteriseras av mer storskaligt jordbrukslandskap med större åkerfält. Åkrarna avgränsas med skogsdungar, ägo gränser och markvägar som ibland kantas av uppvuxna träd och buskar. Området direkt öster om landborgen karakteriseras av ett småskaligare odlingslandskap med skogsdungar, betesmarker och mindre åkerfält. Äldre byggnader som Pålsjö slott, Pålsjö kvarn, krematoriet, Thalassa, Tinkarpsgården och Sofiero gård ger en särskild karaktär åt denna del. Vid Pålsjö slott finns en parkanläggning från 1700-talet med avenbokhäckar och buxbomsparterr.

Vy över naturreservatet mot norr.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Kulturmiljövärdena är varierade inom Pålsjöområdet. Här finns värden knutna till den agrara historien, tidiga täktverksamheter och till stadens bebyggelseutveckling. De första spåren efter mänsklig aktivitet i Helsingborg finns på landborgsplatån. Vid bland annat Sofiero och Tinkarp har man hittat boplatslämningar från bondestenåldern, omkring 4 200 före Kristus.

Synliga spår från äldre tider är dessvärre svårt att hitta idag inom reservatet. Flera av bronsåldershögar har plundrats eller grävts ur. Det finns enstaka gravhögar som är restaurerade, samt fornåkrar med röjningsrösen.

Den historiska markanvändningen i Helsingborgslandskapet har stora likheter med vad som hände i övriga delar av Skånes slättbygd. Markanvändningen har präglats av utveckling från lövurskog till kulturlandskap med slätterängar och betesmarker och vidare från by- och bondesamhälle till modernt jord- och skogsbruk och urbanisering. By- och bondesamhällets markindelning i inägor och utmark verkade under tiden 800-1800 efter Kristus, det vill säga från sen järnålder/vikingatid fram till skiftesreformerna i början av 1800-talet. Under

medeltiden fram till skiftetiden (ensifte, laga skifte) var animalieproduktionen huvudnäringen i nordvästskåne och överskottet exporterades till bland annat Danmark och Tyskland. Djurhållningen präglade landskapet som till 50 procent bestod av betesmarker och 40 procent av slåtterängar med lövtäkt. Endast cirka 10 procent av landarealen var åker.

Helsingborgslandskapet tillhörde den så kallade "risbygden" (1700-talsbeteckning), även kallad "området mellan skogen och plogen". Vidsträckt, hedartade betesmarker - Helsingborgs allmänning och Kulla Fälad dominerade omgivningen. På kartor från mitten av 1700-talet finns trädmarkeringar, vilket kan tolkas som att området varit trädbärande under mycket lång tid, kanske ända sedan stenåldern. Pålsjö beskrivs också som en "vacker ungskog 1746" andra områden beskrivs som "vacker eke- och surskog" och fäladen som "ljungtuvig med ene". "Skildebäck" och "Ugglemåse" anges vid Sofieroskogen och dess omgivning. Vid "Gravarne", omnämnt redan på 1500-talet, väster om Tinkarpsbacken står det "Garavarehus" och "Upgrafne och nu oduglige bryne- och slipstensbrott" 1742. Stubbarp, Tinkarp och Skabelycke är gårdar som markerats på 1700-talskartan.

Några kulturhistoriskt intressanta miljöer i Pålsjö: Skogspaviljongen, Pålsjö mölla, äldre stenmur och Pålsjö slotts parkanläggning.

Helsingborgslandskapet var tidigare betydligt blötare. Cirka en tredjedel av arealen var våtmarker och dessa hade högt ekonomiskt värde på grund av den höavkastning de gav. Våtmarkerna inom det aktuella reservatsområdet syns på skånska rekognosceringskartan (1810-talet) i form av tvärstrecksmarkeringar. Från 1850-talet började man dika ut våtmarkerna för att vinna odlingsmark till de utskiftade gårdarna. Under åren 1880-1920 grävdes även många mägergravar i syfte att sprida kalkrik lera på åkrarna. Dessa fylldes igen i stor omfattning under senare delen av 1900-talet i takt med mekaniseringen av jordbruket. Det finns 7-8 mägergravar och andra smådammar och lövkärr kvar inom reservatet. I dagsläget finns mycket lite kvar av utmarken, några kvarvarande områden finns som igenvuxna rester såsom Larödslogen, delar av Sofieroskogen samt Landborgsbranten.

Även om landskapet har ändrats dramatiskt sedan 1800-talet finns några äldre gränser och gårdsbildningar kvar från tiden före skiftet. Vissa gränser är från tiden före 1800-talet och några är skiftesgränser från 1800-talet. Exempelvis finns gränsen mellan Allerums och Helsingborgs landförsamling inom reservatsområdet. Även ägo gränser och vägar knutna till enskiftet är lätt urskiljbara. Inom området finns även ett par större egendomar med tillhörande byggnader. Pålsjö från 1600-talet och Sofiero från 1800-talet. Vid Pålsjö fanns en mycket tidig och kortvarig industriell tillverkning av fajans under åren 1765 till 1774. De stenmurar, mörgelgravar, alléer och andra småbiotoper som finns kvar har idag är viktiga kulturhistoriska element som kan hjälpa besökaren att tolka hur landskapet har förändrats genom historien.

Bäckarna var en viktig förutsättning i den förindustriella odlingskulturen och kvarvarande bäckar har därför stort odlingshistoriskt värde. Längs vattendragen fanns vattenkvarnar men dessa försvann i samband med utdikning och den kraftiga sänkningen av grundvattennivån. Av alla Helsingborgs vattenkvarnar finns idag bara Pålsjö kvarn bevarad. Redan på 1660-talet fanns en kvarn dokumenterad på den här platsen. Nuvarande kvarnbyggnad är från 1820-talet och hyser både en kvarndel och en liten möllarebostad. Hela anläggningen med tillhörande damm har stora kulturhistoriska värden.

Vid Tinkarp och det gamla fiskeläget Gravarna förekom täkt av kol och sandsten. Det var i slutet av 1500-talet som man upptäckte kolfyndigheterna i nordvästra Skåne. De första fynden gjordes just vid Tinkarp där berget går i dagen i den branta slänten. Marken ägdes av Krapperups gods och kolen användes för att elda Kullens fyr. Idag finns en lång rad täktgropar främst vid Tinkarp och Thalassa som är rester av brytning av kol och sandsten. Groparna bör ses som unika fornlämningar.

Pålsjö skog har i över 100 år fungerat som ströv- och rekreationsområde för Helsingborgarna. Staden köpte år 1908 in skog och åkermark av den tidigare ägaren konsul Nils Persson. Skogspaviljongen med kaffeservering sommartid öppnade 1914 och den runda paviljongen med spåntak är ritad av den internationellt kände arkitekten Sigurd Lewerenz.

I delar av området, främst längs landborgsslutningen, planterades både svensk tall och svarttall i början av 1900-talet. Under 1980-talet planterades blandlövskog nordöst om Thalassa mellan Pålsjö skog och Sofieroskogen. Andra delar har hägnats in och betas numera av får och kor. I området finns några mindre anlagda våtmarker och en bäck har återskapats 2013 mellan Sankta Maria och Pålsjö skog. Ytterligare betesmarker, skogsplanteringar och våtmarker planeras i området i syfte att förstärka de rekreativa och biologiska värdena.

Biologiska bevarandevärden

Storleken och variationen på reservatet medför att det finns flera olika naturtyper och livsmiljöer. Det innebär att många olika arter kan leva här. Inom reservatet finns äldre bok- och ekskogar, allkärr och fuktig lövskog, buskrika betesmarker, våtmarker, bäckar och raviner samt strandmark och grunda havsbottnar. Alla dessa biotoper har höga naturvärden. Inte sällan är det kombinationen och övergångszonerna mellan olika naturtyper som är viktiga, till exempel bryn mellan skog och betesmark eller strandzon mellan hav och land. Generellt sett har områden med lång kontinuitet fler växt- och djurarter som är specialiserade till specifika och stabila förhållanden. I Pålsjö naturreservat är det framförallt den uppvuxna skogen med gamla träd samt raviner och landborgsslutning som har dessa förutsättningar. Att säkerställa god tillgång och kontinuitet på gamla och grova träd samt död ved i olika former är avgörande för att de biologiska värdena i Pålsjö ska behållas och utvecklas. Detta gäller särskilt ädellövträd som bok och ek med flera. Sälg är värdefullt för pollinerande insekter och har dessutom visat sig, näst efter

eken, ha störst betydelse för vedlevande insekter. Grov asp är ett värdefullt träd för bland annat hackspettar.

De uppvuxna skogsområdena domineras av hedartad undervegetation med vitsippsmattor på våren som efterföljs av ekorrbär och kruståtel. I fuktigare partier med rikare jordar, till exempel i bäckravinerna eller vid foten av landborgen förekommer gulsippa, smånunneört, gulplister, skogsbingel, ramslök. Flertalet av de svenska lövträden och buskarna förekommer inom reservatet och bidrar till en variationsrik skogsmiljö.

Småbiotoper som har bevarandevärden inom reservatsområdet är stengärden och mägergravar som är refuger och spridningskorridorer för många arter. Dessutom kan mägergravarna ha kvar våtmarksvegetation som annars har försvunnit med torrläggningen av de ursprungliga våtmarkerna. Förekommande däggdjur är till exempel rådjur, räv, grävling, mård, småvessla, ekorre och fälthare.

I reservatet ingår en smal och grund zon av Öresund. Dessa grunda, produktiva områden med sin rika förekomst av bottenjur och växter utgör ett "skafferi" för fisk och är en viktig uppväxtmiljö för fiskyngel, till exempel torsk och flatfiskar.

Våtmark, betesmark, strand och ädellövskog med död ved är värdefulla biotoper.

I Pålsjö skog har man i de inventeringar som gjorts hittat omkring 30 arter upptagna på den nationella rödlistan (2015). Många av dessa är beroende av äldre trädmiljöer och de livsmiljöer som där finns med grova träd, död ved, högstubbar, savflöden och hålträd.

Femtionio arter vedlevande insekter har hittats 2013 i Pålsjö skog och Sofieroskogen varav bokblombocken är ett exempel på en utrotningshotad skalbagge beroende av högstubbar av bok. Andra rödlistade är prydnadsbock, en "vedvivel" samt en "smalplattbagge".

Bokvårtlav, orangepudrad klotterlav och stiftklotterlav är exempel på rödlistade lavar som finns i Pålsjö och som trivs på äldre träd. Exempel på mossor är strandsprötmossa, späd krypmossa, stor gräsmossa, silverbryum, skogsbjörnmossa, smaragdmossa och kvastmossa. Bland svamparna finns till exempel bokvaxskivling, porslinsskivling, hinnskivling, solkremla, skillerticka, koralltaggsvamp och rotsopp.

Sju-åtta arter fladdermöss förekommer varav 5-6 förökar sig i området. Bland rödlistade fladdermöss i området finns fransfladdermus och eventuellt även sydfladdermus.

Fyrtioåtta arter sniglar och snäckor har hittats varav ett par arter är mer krävande såsom större skogsglanssnäcka, mindre agatsnäcka och dvärgsnigel. En evertebrat som särskilt kan nämnas är dubbelfotingen *Nanogona polydesmoides* som hittades i landborgen och var det första fyndet i Sverige 1989.

Snok, padda, åkergroda och vanlig groda samt mindre vattensalamander finns i området. Det är rimligt att tro att även större vattensalamander, kopparödla och huggorm finns i reservatet.

Det finns många hålhäckande fåglar i Pålsjö bland annat större och mindre hackspett, spillkråka, gröngöling, ringduva, stare, kattuggla och skogsduva. Andra häckande fåglar är glada, korp och ormråk. Bland småfåglarna tillhör stjärtmes, svartmes, rödhake, lövsångare, grönsångare, gärdsmyg, rödstjärt, koltrast, taltrast, björktrast, och hämpling de vanligare, bofasta arterna i likhet med Helsingborgs "kommunfågel" stenknäcken.

Rekreation och tillgänglighet

Pålsjö är Helsingborgs mest populära rekreationsområde och används av många människor på en rad olika sätt. Dagligen sker här aktiviteter med promenad, löpning, hundrastning, ridning och cykling. Öresund lockar med bad och fiske under sommarhalvåret. Ett tjugotal föreningar med intressen av natur, rekreation och motion använder Pålsjö naturreservat för sina verksamheter. Reservatet har ett väl utbyggt system av stigar framförallt i den södra och västra delen. Här finns uppmärkta motionsspår på 3,5 och 10 kilometer. Ett elljusspår på 3 kilometer finns i Pålsjö skog med utgångspunkt från Krematoriet.

Öppna gräsytor för bollspel används framförallt vid Krematoriet och vid Pålsjö slott. I Pålsjö skog finns en mindre lekplats intill skogspaviljongen och ett utegym mellan järnvägen och Weijlandersgatan. Ett par parkytor ingår också i reservatet, bland annat vid Johan Banérs gata och norr om Sofiero. Grönytan intill Krematoriet bedöms i grönstrukturprogrammet ha potential att fungera som en närpark för boende intill. Inom reservatet finns en handfull grillplatser utmed landborgspromenaden samt vid Pålsjö slott och naturpunkt betesmarken. Ett hundhägn finns intill Henrik Sylvius väg invid Pålsjö skog och i Larödsskogen utmed Kennelvägen har Helsingborgs brukshundsklubb sin klubbstuga och sitt träningsområde. Det finns anlagda och markerade ridstigar inom naturreservatet som förbinder ridanläggningarna vid Pålsjö gård och Gamla Kungshult med Laröd. I reservatets närområde finns omkring 175 hästar på olika ridanläggningar.

Pålsjö naturreservat är det enda av stadens tre rekreationsområden som inte störs av trafikbuller. Större delen av området uppfyller Naturvårdsverkets föreslagna riktvärden på 45 dB(A) för tätortsnära rekreationsområden. Delar av området har även en bullernivå som är lägre än 40 dB(A) vilket ofta används som gränsen för tyst område.

Tillgängligheten till reservatet är mycket god eftersom det ligger i direkt anslutning till de norra delarna av centralorten, Maria park och Laröd. Inom 10 minuters gång eller cykling kan över 40 000 boende nå reservatet. Med kollektivtrafik eller bil når ytterligare människor snabbt rekreationsområdet. Landborgspromenaden anlades 1957 och är väletablerad bland Helsingborgarna. Den sammanfaller med Skåneleden längs Öresund som är en del av Kullaleden. Vandringsleden är populär och sammanbinder Pålsjö naturreservat med andra delar av landborgens parker och naturmiljöer i norr och söder. Två stadsbusslinjer ansluter till reservatet, dels i väster utmed Drottninggatan och dels i öster utmed Romares väg. Flera huvudcykelvägar går genom naturreservatet bland annat Kattégattsleden mellan Göteborg och Helsingborg samt "Cykelns blå band" som är en del av sträckan Halmstad-Malmö. Om man kommer med bil finns goda parkeringsmöjligheter främst i de västra och södra delarna, till exempel vid Pålsjöbaden, Drottninggatan, Sofiero, Tinkarpsplatån, Larödbaden, Krematoriet och Thalassa. Parkeringar finns även i de östra delarna vid Kungshult och vid Larödsskogen.

Rekreation i Pålsjö kan vara både aktivitet och avkoppling.

Pedagogik och information

Området har successivt fått ökad betydelse för utomhuspedagogik för skolor, studiebesök och fortbildning. I direkt närheten av Pålsjö naturreservat finns cirka 25 skolor och förskolor som har goda möjligheter att använda området i sin undervisning. Ytterligare skolor och förskolor från andra platser i kommunen besöker Pålsjö regelbundet som en del i sin verksamhet. Idag finns inom reservatet en naturpunkt på temat betesmarker och ytterligare en anläggs på temat geologi. Potentialen är stor att utveckla området för pedagogisk verksamhet eftersom här finns en varierad naturmiljö, intressant historia och ett landskap med pågående ekologisk livsmedelsproduktion.

Utveckling av området

Det finns goda förutsättningar att utveckla både naturvärden och rekreationsmöjligheterna i Pålsjö naturreservat. En viktig strategi för att möta anspråken är att avlasta de södra och västra områdena som är mest använda idag och som samtidigt har känsligast naturvärden knutet till gamla träd och död ved. På de öppna åkerfälten i öster kan nya naturmiljöer och stigar anläggas som kanaliserar besökare och minskar konflikterna mellan olika rekreationsintressen. Naturreservatet behöver fungera för många olika rekreationsbehov, både för människor som vill koppla av och uppleva lugn och ro i ostörd natur, och för de som vill aktivera sig fysiskt på olika sätt.

För att skapa bättre samband mellan reservatets olika delar föreslås träd och buskar planteras på åkermark. I anslutning till ny naturmark kan man anlägga nya stigar för olika rekreationsintressen som löpning, ridning och cykling. Med ytterligare ängs- och betesmarker samt öppna gräsytor för lek och bollspel ökar variationen i området och användningsmöjligheterna.

En motionsanläggning eventuellt i kombination med besökscentrum för reservatet och Sofiero kan vara lämplig att anlägga vid Larödsvägen om behov finns. Anläggningen kan bli en ny målpunkt som avlastar de södra delarna av reservatet samtidigt som den ligger strategiskt lättillgänglig med både cykel, buss och bil. Enklare form av byggnad för ombyte ska kunna vara möjligt vid Krematoriet. Andra anordningar som elbelysta motionsspår, toaletter, vindskydd, grillplatser, informations- och naturpunkter, ska vara möjliga att anlägga om hänsyn tas till andra rekreationsintressen och naturvärden.

Skog samt träd- och buskrika gräsmarker kommer att dominera landskapet i framtidens Pålsjö med inslag av öppna åkerfält. För att skapa så stor variation som möjligt och gynna framförallt fåglar, vilt, grod- och kräldjur bör fler våtmarker anläggas. Odling enligt ekologiska principer bör ske på den del av åkermarken som fortsatt ska brukas. Undantaget i föreskrifterna gäller i de områden som arrendeavtalet medger spridning av kemiska bekämpningsmedel och konstgödning. Efterhand bör avtalen revideras för att minska användningen av kemikalier och konstgödning. Eventuellt kan ett forskningsprogram kopplas till dessa ytor för att se hur man kan öka inslaget av småbiotoper och ekosystemtjänster på åkermark. Naturvårdsinriktad skogsskötsel kommer att medföra en större andel död ved och grova träd vilket gynnar flertalet av de rödlistade och hotade arterna i reservatet. Arealen löv- och ädellövskog föreslås öka genom nyplantering och genom att tall och gran gallras bort efterhand. För att säkerställa relativt störningsfria ytor för djurliv kan man behålla eller plantera avskärmande täta buskage. Inom en tidsperiod på 20-30 år bedöms 30 procent av nuvarande åkermark inom Pålsjö ersättas med naturmiljöer i olika form.

Skäl för beslut

Pålsjö är ett mycket värdefullt område för både biologisk mångfald. Delar ingår i riksintresse naturvård M:N4 – landborgen. Områdets mosaik med skogspartier, betes- och slåttermarker, öppna åkermarker, strandpartier och grunda havsbottnar skapar förutsättningar för hög biologisk mångfald. Reservatet innehåller betydande delar ädellövskog som domineras av ek och bok. I området finns även lövskogar, sumplövskogar och blandskog. De höga biologiska värdena är främst kopplade till den långa kontinuiteten av gamla trädmiljöer. Här har hittats rödlistade arter som bokblombeck, prydnadsbeck, bokvårtlav, stiftklotterlav och korallticka.

Landborgens brant och nedskurna bäckraviner innebär speciella förhållanden med utläckande grundvatten och exponerad berggrund i västerläge. Delar av reservatet omfattar strandängar och grunda havsbottnar som har stor betydelse för biologisk mångfald och fiskproduktion i Öresund.

Inom reservatet finns arter som upptas i EU:s artskyddsförordning och i EU:s fågel- eller habitatdirektiv. Artskyddsförordningen berör till exempel röd glada, mindre hackspett, större vattensalamander och vissa fladdermusarter. Lokalt sällsynta växter i Helsingborgs stad som förekommer i området är till exempel Sankt Pers nycklar, skogsknipprot, tvåblad, vispstarr, sommarfibbla, vitpyrola, blåsuga, kambräken, storfryle, mellanhäxört, skånsk nunneört, gulsippa, smånunneört och ramslök.

Pålsjö är ett av Helsingborgs tre utpekade tätortsnära rekreationsområden och sannolikt det mest besökta och välkända sedan mer än 100 år tillbaka. Landborgen sträcker sig genom området och bidrar till höjdskillnader och vackra utblickar över Öresund, Helsingör och Kronborgs slott. Skåneleden sammanfaller här med den väletablerade landborgspromenaden som bland annat passerar Pålsjö mölla, Pålsjö slott och Sofiero. I området finns goda möjligheter för både avkopplande och aktiv rekreation med hjälp av stigar för gång, cykel och ridning, gräsmattor för bollspel, utegym, grillplatser och hundhägn. Pågående översyn av riksintresse friluftsliv föreslår att stora delar av Pålsjöområdet ingår i riksintresset.

Pålsjöområdet är utpekad som skyddsvärt i en rad olika dokument och utredningar, bland annat:

- Skåne läns naturvårdsprogram (Länsstyrelsen 1996)
- Närmare till naturen i Skåne (Länsstyrelsen 2003).
- Skogsstrategin för Skåne län (Skogsstyrelsen 2004).
- Helsingborgs naturvårdsplan (Helsingborgs stad 1992).
- ÖP2010 – en strategisk översiktsplan för Helsingborgs utveckling (Helsingborgs stad 2010)
- Grönstrukturprogram för Helsingborg (Helsingborgs stad 2014)

Kommunens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl. Området är prioriterat för områdesskydd enligt den statliga utredningen om tätortsnära natur samt i Helsingborgs miljöprogram. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen ett rikt växt- och djurliv, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, myllrande våtmarker och en god bebyggd miljö.

Genom gamla Pålsjö skog passerar Västkustbanan som är utpekad som riksintresse för kommunikationer. Det långsiktiga målet för Västkustbanans standard är dubbelspår. En utbyggnad av järnvägen till dubbelspår utmed befintlig sträckning ska vara möjlig trots reservatsbeslutet. Avgränsning av reservatet och utformning av föreskrifter har tagit hänsyn till utbyggnaden. Staden förordar dock en tunnellsnör för Västkustbanan mellan Romares väg och Knutpunkten.

Kommunen har till stor del beaktat inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl för att skydda området samt fastställa en skötselplan. Inkomna yttrande och kommunens bemötande finns redovisade i bilaga 8.

Kommunen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets användning i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten. Förordnandet är förenligt med

grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt kommunens översikts- och detaljplaner.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan skall fastställas vid bildande av ett naturreservat.

Stadsbyggnadsförvaltningen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 9.

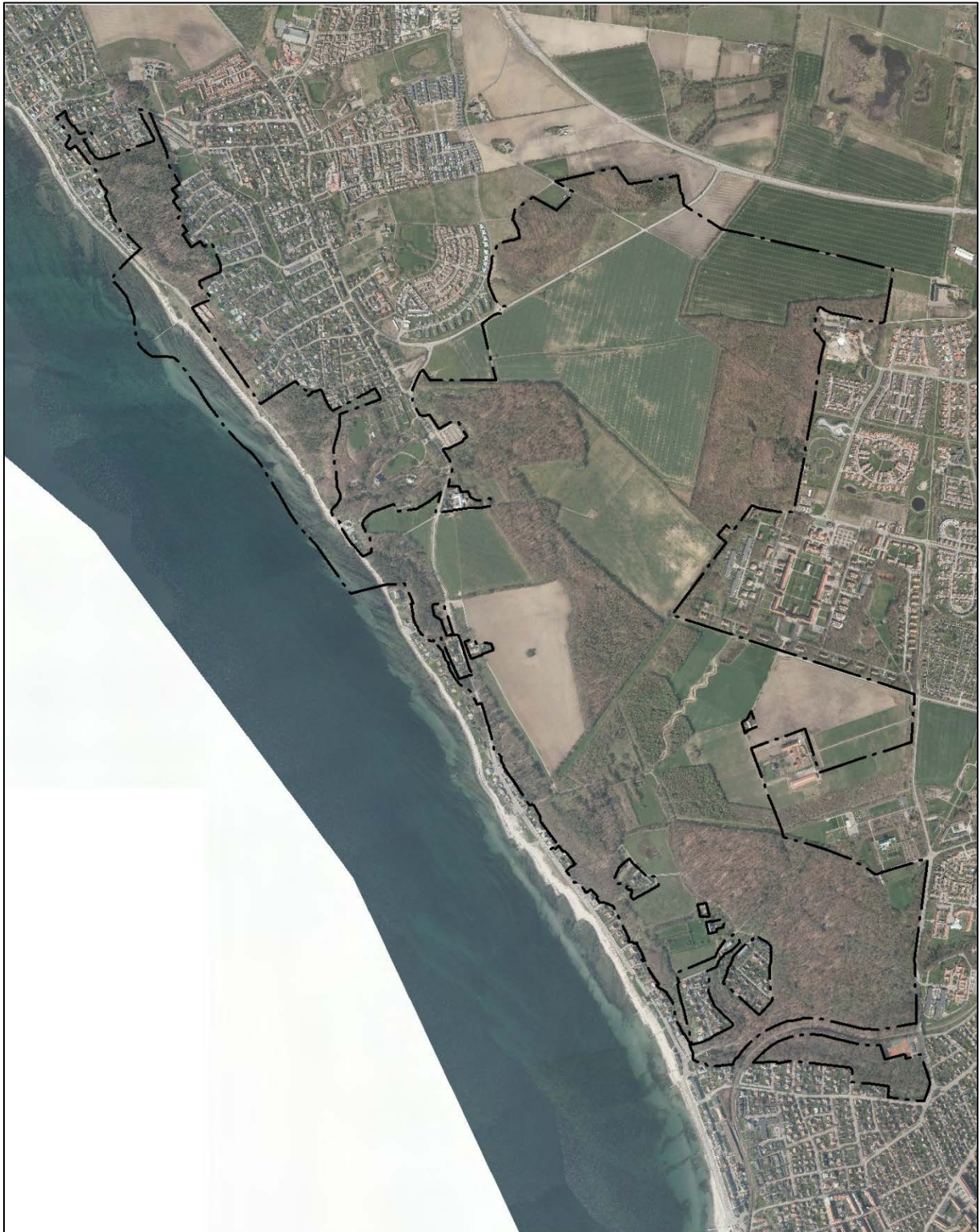
Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Tomtmark inom naturreservatet
3. Nytt kabelförband mellan Sverige och Danmark
4. Spårvägsdragning mellan Helsingborg och Höganäs
5. Undantag från förbud mot dikning, plöjning och markbearbetning med mera
6. Undantag för Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär
7. Förteckning över fastigheter
8. Remissammanställning
9. Hur man överklagar
10. Sändlista

Bilaga 1

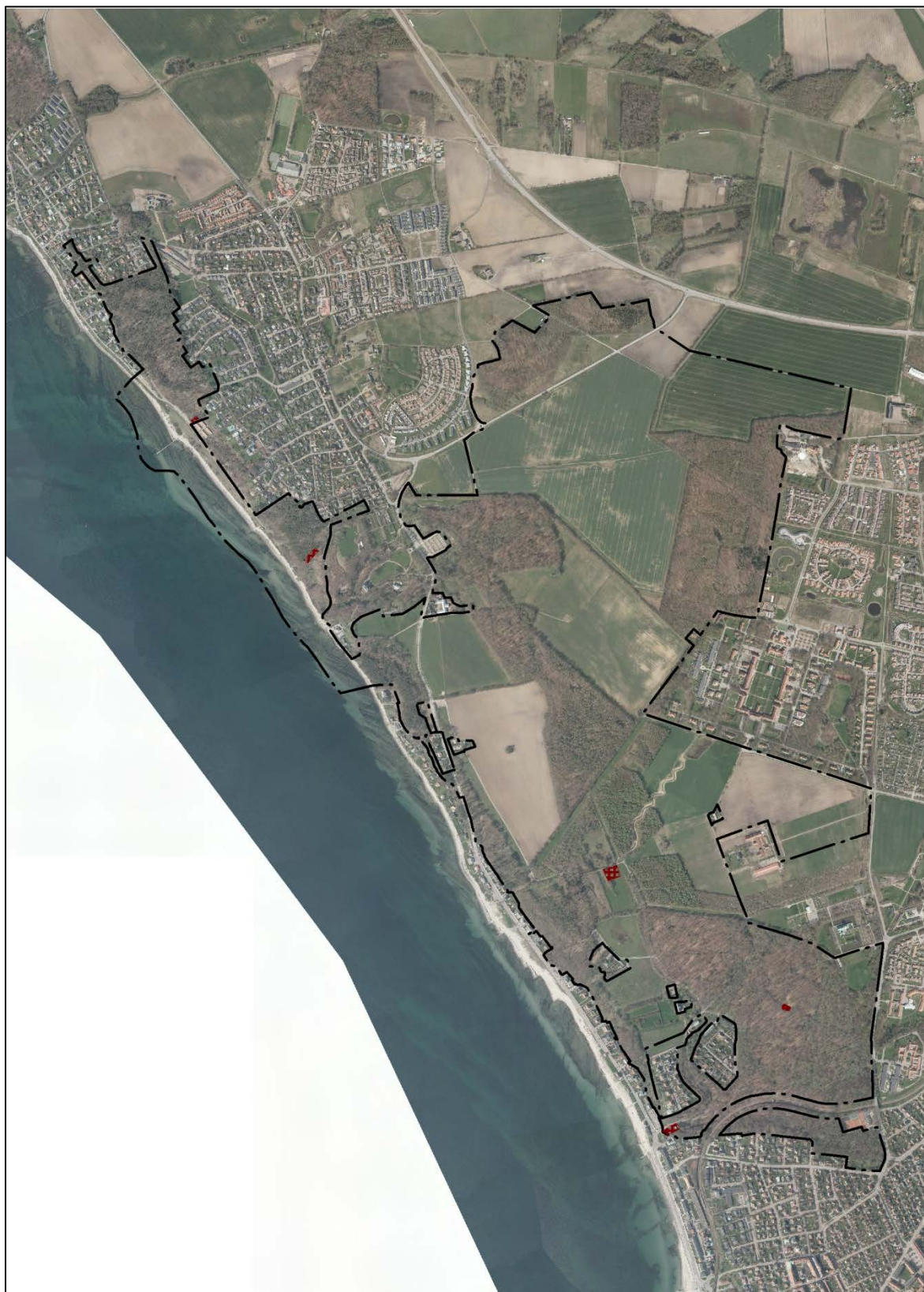
Avgränsning av Pålsjö naturreservat

Reservatets gräns är markerade med punktstreckad svart linje.

Bilaga 2

Tomtmark inom naturreservatet

Brunröd yta är utpekad tomtmark inom naturreservatet.

Bilaga 3

Nytt kabelförband mellan Själland och Skåne

Bilaga 4

Spårvägsdragning mellan Helsingborg - Höganäs

Föreslagen sträckning kan beröra naturreservat Pålsjö i mindre omfattning.

Kartbild från rapporten "Förstudie för spårvägstrafik Höganäs-Helsingborg, Lokaliseringsutredning delen Maria-Laröd", SWECO 2014-08-19

Bilaga 5

Undantag från förbud mot dikning, plöjning och markberedning, med mera

Blåskrafferad yta är undantag från förbuden att dika, plöja, markbereda samt använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel.

Bilaga 6

Undantag för Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär

Gulskrafferad yta är undantaget föreskrifterna A1 och C10 för Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär.

Fastighetsbeteckning	Ägare/Innehavare, Adress	Övrigt
----------------------	--------------------------	--------

Fastigheter inom reservatsområdet

GAMLA STADEN 4:113	HELSINGBORGSKOMMUN HELSINGBORGSTAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
GAMLA STADEN 4:140	HELSINGBORGSKOMMUN HELSINGBORGSTAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
HITTARP 17:38	HELSINGBORGSKOMMUN HELSINGBORGSTAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
HITTARP 27:6	WITTRUP, BENGT WILLIAM BYGATAN 46 255 91 HELSINGBORG	
	PERSSON, KERSTIN GUNILLA MARIA RÅÅVÄGEN 88 B, LGH 1203 252 70 RÅÅ	
	WITTRUP, GUSTAV NILS ORKESTERVÄGEN 34 224 72 LUND	
	WITTRUP, ERIK JOHAN SJÖVIKSVÄGEN 37 LGH 1302 117 58 STOCKHOLM	
	LENNSTRÖM, KARIN MARGARETA SKRÄDDAREGATAN 9 216 18 LIMHAMN	
	WITTRUP, ANNA BIRGITTA DUVBÅTSGATAN 6 A 216 44 LIMHAMN	
	THYSELL, ELISABETH KARIN MARIA SANDÅSVÄGEN 26 302 30 HALMSTAD	
	KULJIS, CHRISTINA ANNA ULRIKA PUKGRÄNDEN 17 226 48 LUND	
	PERSSON, CIRIACO TYRINGEGATAN 318 252 76 HELSINGBORG	
	TELLEZ, JUANA MARIA GONZALES SKARAGATAN 9 LGH 1002 252 63 HELSINGBORG	

LARÖD 12:42

LARÖD 12:44

LARÖD 43:2

LARÖD 45:1

LARÖD 47:1

LARÖD 49:1

LARÖD 55:1

LARÖD 56:1

LARÖD 2:122

LARÖD 5:22

PÅLSJÖ 1:1

PÅLSJÖ 1:11

PÅLSJÖ 1:13

HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

GYLLENSTIERNSKA
KRAPPERUPSSTIFTELSEN
KRAPPERUPS KYRKOVÄG 13
263 76 NYHAMNSLÄGE

PÅLSJÖ 2:2
HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

PÅLSJÖ 3:1
HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

MARKSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

DOMSTEN S:2

VATTEN I ÖRESUND

Delägarfastigheter:

ALLERUM 3:3
NORESSON,INGALILL MARGARETA
ÖSTERGÅRD ALLERUMSVÄGEN 172
254 76 ALLERUM

NORESSON,NILS GUNNAR
ÖSTERGÅRD ALLERUMSVÄGEN 172
254 76 ALLERUM

ALLERUM 3:5
GRÖNVALL,ANN ELISABETH
BOKESHILL ALLERUMSVÄGEN 142
254 76 ALLERUM

GRÖNVALL,LARS STELLAN
BOKESHILL ALLERUMSVÄGEN 142
254 76 ALLERUM

ALLERUM 3:6
GRÖNVALL,ANN ELISABETH
BOKESHILL ALLERUMSVÄGEN 142
254 76 ALLERUM

GRÖNVALL,LARS STELLAN
BOKESHILL ALLERUMSVÄGEN 142
254 76 ALLERUM

ALLERUM 7:10
LÖVEHED,ANN CHATRINE
SJUNNERUP ALLERUMSVÄGEN 128
254 76 ALLERUM

LÖVEHED,JIM EDWARD
SJUNNERUP ALLERUMSVÄGEN 128
254 76 ALLERUM

ALLERUM 14:2
NILSSON,LARS-IVAR
LINDEGÅRD ALLERUMS KYRKVÄG
45
254 76 ALLERUM

ALLERUM 14:10
SÖRENSEN,ANNE MARIE
TURSKÖPSVÄGEN 248
254 76 ALLERUM

ALLERUM 24:1
HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

BRÖDA 7:1
ANDREASSON,EVA AGNETA
ELISABET
JONSTORPSVÄGEN 275
254 76 ALLERUM

	ANDREASSON,ROBERT NATANAEL JONSTORPSVÄGEN 275 254 76 ALLERUM
CHRISTINELUND 2:3	LINDÉN URNES,JENNY ULRIKA U BENGT LANGHS GATA 13 254 33 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 1:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 2:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 3:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 4:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 5:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 6:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 7:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 8:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 9:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 10:6	ASONDO AB PRÄSTAVÄGEN 681 263 21 VIKEN
DJURAMOSSA 10:7	JÖRNEBRINK,BO INGVAR NORRA TORSHULTSVÄGEN 77 263 65 VIKEN

DJURAMOSSA 10:9	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 10:28	BÄCKLUND,NICLAS JONSTORPSVÄGEN 551 254 76 ALLERUM
DJURAMOSSA 10:29	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 11:2	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 11:3	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 11:4	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 12:2	HASSELQVIST,BJÖRN DÖSHULTSVÄGEN 388 263 65 VIKEN HASSELQVIST HEDÉN,CECILIA DÖSHULTSVÄGEN 388 263 65 VIKEN
DJURAMOSSA 12:3	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
DJURAMOSSA 13:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
KULLA GUNNARSTORP 1:21	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
LARÖD 55:1	HELSINGBORGS KOMMUN HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG
MJÖHULT 1:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG

MJÖHULT 2:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
MJÖHULT 3:2	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
MJÖHULT 3:3	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
MJÖHULT 4:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
MJÖHULT 5:2	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
MJÖHULT 5:3	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
NÄLLÅKRA 1:2	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
SLUSÅS 1:2	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG
TORNHULT 3:2	BÖRJESSON,BERIT ING-CHRISTIN STORA TORNHULT TORNHULTSVÄGEN 169 254 76 ALLERUM
	BÖRJESSON,DAN STELLAN STORA TORNHULT TORNHULTSVÄGEN 169 254 76 ALLERUM
TORSHULT 1:1	TROLLE,GUSTAF KULLA GUNNARSTORP KULLA GUNNARSTORPSVÄGEN 185 255 91 HELSINGBORG

LARÖD S:13

Delägarfastigheter:
ALLERUM 1:19

SVENSSON,SVEN CARL-GÖRAN
BOX 13
520 24 BLIDSBERG

VÄGAR(8 ALNAR)

	THOMPSSON,THOMAS LENNART LEDNINGSVÄGEN 5 574 37 VETLANDA	
LARÖD 2:104	JOHANSSON,BENGT GUMMARPSVÄGEN 41 252 86 HELSINGBORG	
LARÖD 2:108	SVENSSON,BENGT ANDERS LARÖDSVÄGEN 53 252 84 HELSINGBORG	
LARÖD 2:110	HELSINGBORGS KOMMUN HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
LARÖD 4:59	ANDERSSON,GÖSTA BERTIL LOKVÄGEN 19 B 253 52 PÅARP	
	ANDERSSON,TORSTEN LENNART RÖKULLAGATAN 2 A LGH 1213 254 58 HELSINGBORG	
	HUSAK,MARGARETHA INGEGÄRD LARÖDSVÄGEN 44 252 84 HELSINGBORG	
	HUSAK, SAGA SABINA LARÖDSVÄGEN 42 252 84 HELSINGBORG	
LARÖD 4:115	HELSINGBORGS KOMMUN HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
LARÖD 12:42	HELSINGBORGS KOMMUN HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
LARÖD 50:1	JÖNSSON,LARS MIKAEL INGEMAR RÅDJURSVÄGEN 20 255 91 HELSINGBORG	
	JÖNSSON,NILS GÖRAN PETER BRANDSTORPSVÄGEN 196 263 91 HÖGANÄS	
	JÖNSSON,SVEN-ÅKE KENNELVÄGEN 58 255 91 HELSINGBORG	
LARÖD 55:1	HELSINGBORGS KOMMUN HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL 251 89 HELSINGBORG	
MARGRETELUND 14	SVENSSON,BENGT ANDERS LARÖDSVÄGEN 53 252 84 HELSINGBORG	
LARÖD S:15		VÄG(10 ALNAR)
Delägarfastigheter: ALLERUM 1:19	SVENSSON,SVEN CARL-GÖRAN BOX 13	

520 24 BLIDSBERG

THOMPSSON,THOMAS LENNART
LEDNINGSVÄGEN 5
574 37 VETLANDA

LARÖD 2:104

JOHANSSON,BENGT
GUMMARPSVÄGEN 41
252 86 HELSINGBORG

LARÖD 2:108

SVENSSON,BENGT ANDERS
LARÖDSVÄGEN 53
252 84 HELSINGBORG

LARÖD 2:110

HELSINGBORGs KOMMUN
HELSINGBORGs STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

LARÖD 4:59

ANDERSSON,GÖSTA BERTIL
LOKVÄGEN 19 B
253 52 PÅARP

ANDERSSON,TORSTEN LENNART
RÖKULLAGATAN 2 A LGH 1213
254 58 HELSINGBORG

HUSAK,MARGARETHA INGEGÄRD
LARÖDSVÄGEN 44
252 84 HELSINGBORG

HUSAK, SAGA SABINA
LARÖDSVÄGEN 42
252 84 HELSINGBORG

LARÖD 4:115

HELSINGBORGs KOMMUN
HELSINGBORGs STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

LARÖD 12:42

HELSINGBORGs KOMMUN
HELSINGBORGs STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

LARÖD 50:1

JÖNSSON,LARS MIKAEL INGEMAR
RÅDJURSVÄGEN 20
255 91 HELSINGBORG

JÖNSSON,NILS GÖRAN PETER
BRANDSTORPSVÄGEN 196
263 91 HÖGANÄS

JÖNSSON,SVEN-ÅKE
KENNELVÄGEN 58
255 91 HELSINGBORG

LARÖD 55:1

HELSINGBORGs KOMMUN
HELSINGBORGs STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

MARGRETELUND 14

SVENSSON,BENGT ANDERS
LARÖDSVÄGEN 53
252 84 HELSINGBORG

PÅLSJÖ S:3

Delägarfastigheter:

PÅLSJÖ 1:1

UTFARTSVÄG

HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

PÅLSJÖ 3:3

HELSINGBORGS MARIA
FÖRSAMLING
BOX 1453
251 14 HELSINGBORG**PÅLSJÖ S:4**

Delägarfastigheter:

PÅLSJÖ 1:1

UTFARTSVÄG

HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

PÅLSJÖ 3:3

HELSINGBORGS MARIA
FÖRSAMLING
BOX 1453
251 14 HELSINGBORG

TÅGET SÖDRA 7

BOSTADSRÄTTSFÖRENINGEN
TÅGET SÖDRA 7
BRÖCHNER
REDOVISNINGSKONSULT SANKT
CLEMENS GATA 42
252 34 HELSINGBORG**PÅLSJÖ S:5**

Delägarfastigheter:

PÅLSJÖ 1:1

UTFARTSVÄG

HELSINGBORGS KOMMUN
HELSINGBORGS STAD/KS FÖRVAL
251 89 HELSINGBORG

PÅLSJÖ 3:3

HELSINGBORGS MARIA
FÖRSAMLING
BOX 1453
251 14 HELSINGBORG

TÅGET SÖDRA 7

BOSTADSRÄTTSFÖRENINGEN
TÅGET SÖDRA 7
BRÖCHNER
REDOVISNINGSKONSULT SANKT
CLEMENS GATA 42
252 34 HELSINGBORG

LANTMÄTERIMYNDIGHETEN

Agneta Olsson

Lantmäteringenjör

Bilaga 8

Remissammanställning – Pålsjö naturreservat

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har i enlighet med översiktsplan, grönstrukturprogram och miljöprogram tagit fram förslag till reservatshandlingar för Pålsjö skog. Stadsbyggnadsnämnden skickade förslaget på remiss enligt sändlista till berörda sakägare, nämnder och föreningar. Kungörelsen annonserades i Helsingborgs Dagblad och handlingarna har varit utställda på stadsbyggnadsförvaltningen mellan den 1 maj till den 31 maj samt 1 oktober till den 5 november 2015. Stadsbyggnadsförvaltningen höll den 19 maj 2015 ett remissmöte för allmänheten i Pålsjöpaviljongen där cirka femtio personer deltog.

Sammanfattning

Remissinstanserna är med ett par undantag positiva till reservatsbildningen. Det är överlag värdefulla synpunkter som kommit in och dessa är i lämpliga delar inarbetade i beslutsdel och skötselplan. Synpunkterna redovisas under respektive remissinstans längre ned i dokumentet.

Utöver redaktionella ändringar är handlingarna ändrade enligt följande.

Avgränsningen av reservatet är justerad för att ta hänsyn till befintliga byggnader, detaljplaner, potentiell komplettering av bebyggelsen samt eventuell utbyggnad av Västkustbanan genom Pålsjö skog.

Föreskrifterna är ändrade enligt nedan:

Tillägg i förbud att:

- sätta ut fisk eller kräftor i vattensamlingar eller vattendrag,
- utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt,
- tälta annat än på särskild anlagd plats.

Förbud utan förvaltarens tillstånd:

- på andra platser än särskilt anvisade tavlor sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, göra inskrift eller dylikt.
- anordna tävlingar eller arrangemang som kan skada eller störa naturmiljön,
- på ett störande sätt använda ljudanläggning, musikinstrument eller motsvarande,
- bedriva vetenskapliga eller andra undersökningar, som kan skada eller störa naturmiljön.

Undantag från föreskrifter har förtydligats och kompletterats:

- träsåkring utmed järnvägen inom en zon av 30 meter på respektive sida om spåret.
- anläggning av dubbelspår längs Västkustbanan i befintlig sträckning efter samråd med kommunen och andra berörda myndigheter.
- anläggning av markbunden kraftledning/kabelförband mellan Helsingör och Helsingborg i den sträckning som framgår i bilaga 2.
- ersättning av befintlig luftledning för el med markförlagd kabel på samma plats eller längs vägar i reservatet. Inför utförandet ska skriftligt samråd ske med kommunen.
- anläggning av avloppsanläggning eller framdragning av vatten efter tillstånd från berörd myndighet. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.
- skyddsjakt och jakt på främmande arter.
- dikning, plöjning och markbearbetning samt användning av kemiska eller biologiska bekämpningsmedel och växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel på odlingsmark enligt bilaga 4.

För Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär inom område enligt bilaga 5, gäller följande undantag:

A1 vad gäller att uppföra någon form av anläggning eller placering av främmande föremål i reservatet. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

C10 vad gäller på ett störande sätt använda ljudanläggning, musikinstrument eller motsvarande. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

För pedagogisk verksamhet gäller följande undantag:

C7 vad gäller skada levande eller döda träd och buskar. Inför utförandet ska samråd ske med förvaltaren.

För skyddsjägare eller djurhållare gäller följande undantag:

C3 vad gäller kopplingstvång på hund i samband med skyddsjakt eller kreatursvallning.

De synpunkter som har inkommit redovisas nedan. Förvaltningens kommentar, och om synpunkten föranleder någon ändring i handlingarna, står i kursiv text efter varje synpunkt. Alla remissvaren är inte fullständigt återgivna utan vissa har kortats ned.

Länsstyrelsen

Kommunen har, genom att översända förslaget till Länsstyrelsen för eventuella synpunkter, fullgjort sin skyldighet att samråda med länsstyrelsen i enlighet med 25§ förordning (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Länsstyrelsens bedömning är att området hyser värden som gör det befogat att skydda området som naturreservat med stöd av 7 kap 4§ miljöbalken.

Länsstyrelsen erinrar om att enligt 7 kap. 8 § miljöbalk (1998:808) får beslut i frågor om bildande eller ändring av naturreservat får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900). Små avikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas. Lag (2010:902).

Vidare erinras om att det endast är de syften som framgår av 7 kap. 4 § miljöbalk (1998:808) "som kan åberopas vid bildande av naturreservat, dvs.

- bevara biologisk mångfald,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
- tillgodose behov av områden för friluftslivet,
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalk (1998:808) bör inte hänvisa till fastställd skötselplan.

Kommentar: Syftet med reservatet har ändrats och är identiska med de som åberopas i miljöbalken, enligt länsstyrelsens rekommendation. Precisering av syften har lagts till för att förtydliga avsikterna med Pålsjö naturreservat. Hänvisning sker inte till fastställd skötselplan i föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

Trafikverket

Det föreslagna naturreservatet berör inga statliga vägar men gränsar till Väst kustbanan, som är utpekad som riksintresse för kommunikationer enligt 3 kapitlet 8 § miljöbalken. Områden som är av riksintressen för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen.

Det pågående arbetet med järnvägsplan och systemhandling för utbyggnad av västkustbanan mellan Romares väg och Ängelholm berör det föreslagna reservatsområdet. Det är främst området närmast väster om Romares väg där en växel ska ansluta befintlig bana till det utbyggda dubbelspåret. Byggstart är planerad till 2019. För denna beslutade järnvägsutbyggnad, som endast berör ett mindre område väster om Romares väg är det lämpligt att pröva om avgränsningen kan justeras så att en korridor på 10-15 meter norr om befintligt spår erhålls. Trafikverket föreslår att denna avgränsning genomförs i samråd mellan Trafikverket och kommunen.

I den förstudie som finns gjord för utbyggnad av Väst kustbanan till dubbelspår mellan Maria-Knutpunkten finns flera olika alternativ. Ett är utbyggnad i markplan längs befintlig sträcka genom Pålsjö skog och ett är i tunnel under Tågaborg. Det pågår en åtgärdsvalsstudie för att fördjupa beslutsunderlaget och som förväntas bli klart sent våren 2016. Trafikverket önskar att beslut om naturreservat avvaktar den utredningen. Om det inte går måste en dialog snarast inledas om hur en eventuell dubbelspårsutbyggnad ska kunna säkerställas.

En utbyggnad av dubbelspår söder om Romares väg kräver minst 4,5 meters bredd när järnvägen är klar, men ytterligare yta behövs under ett eventuellt byggske. Trafikverket tolkar handlingarna som att man har undantagit delar av reservatsområdet för att ge utrymme för befintlig järnväg. Om även utrymme för en eventuell utbyggnad till dubbelspår är avsatt går dock inte att utläsa.

För det område som kan beröras av dubbelspårsutbyggnad Maria-Knutpunkten torde gälla för samtliga alternativ att de kan påverka naturvärdena på något sätt. Eftersom det kan dröja flera år innan det avgörs vilken den slutliga lösningen blir, bedömer Trafikverket att det är orimligt att detta helt ska förhindra reservatsbildningen. Dock menar Trafikverket att man bör senarelägga utpekandet av reservatsgränser i det område som kan beröras av framtida dubbelspårsutbyggnad tills beslutsunderlaget är redovisat. Skötselplanen bör anpassas så att eftersträfvade värden i första hand får utvecklas inom andra delar av reservatet. Vidare måste reservatsföreskrifterna utformas så att de inte hindrar vare sig drift och underhåll av befintlig järnväg eller en utbyggnad av Väst kustbanan på denna del.

Både för befintlig och utbyggd järnväg gäller att höga träd inte får finnas närmare järnvägen än 20 meter, för mellanstora träd gäller 15 meter och för buskar 10 meter. Detta har sin grund i både elsäkerhet, siktförhållanden, lövhalka och säker framkomlighet för tågen.

Det anges i handlingarna att detta är ett av få områden i kommunen som inte är stört av trafikbuller. Med ökad trafikering av järnvägen kan väntas att bullerstörningarna ökar och detta ska belysas och beaktas i den planeringsprocess som följs vid byggande av järnväg, där påverkan på miljön och åtgärder för att minska effekter och konsekvenser av sådan påverkan ska prövas.

Vidare vill Trafikverket framhålla vikten av att människor som vistas i området ges sådana förutsättningar att risken för att hamna inom spårområdet minimeras. Frågan om stängsling måste lösas, men viktigt är också hur stigar och andra anläggningar för friluftsliv och pedagogisk verksamhet förläggs inom området.

Utöver tidigare skrivelse i ärendet framför Trafikverket nedanstående synpunkter:

Vid besök i Pålsjö den 24 november 2015 diskuterades möjliga lösningar avseende bildande av naturreservatet kopplat till utveckling av Väst kustbanan. Trafikverket anser fortfarande att reservatsbeslutet borde kunna anstå till att planerad ÅVS-studie avseende Väst kustbanan är klar. Då kommunen framfört att detta inte bedöms vara rimligt anser Trafikverket att reservatsbeslutet utöver de förändringar som föreslagits under samråd tiden, bland annat att en bredare korridor undantas från reservatet och att träd säkring längs järnvägen får ske inom en zon av 30 meter på respektive sida om spåret, ska kompletteras enligt nedanstående punkter. Detta har sin grund i att möjliga alternativ för framtida lokalisering och utformning av Väst kustbanan inte ska hindras av reservatsbildningen och av att planeringen av järnvägsutbyggnaden är i så tidigt skede.

1. Det ska klart framgå att beslutet inte ska hindra åtgärder på befintlig bana som kan bli aktuella i avvaktan på den större ombyggnaden, till exempel spårbyte och byte av kontaktledningsstolpar.
2. Beslutet ska inte innebära krav på kompensationsåtgärder vid en eventuell ombyggnad till dubbelspår i befintlig sträckning eller vid åtgärder på befintlig bana. Trafikverket vill klargöra att begreppet kompensationsåtgärder här avser åtgärder som görs som ersättning för negativa effekter som inte kunnat undvikas, t ex när man vid ett infrastrukturprojekt inte kunnat undvika intrång i ett biotopskyddat område och därmed dispens söks med kompensationsåtgärder som krav för att dispens ska medges. Motsvarande krav på kompensationsåtgärder finns bl a för intrång i naturreservat och Natura 2000-område. Dessa åtgärder skiljer sig från anpassningar och skadeförebyggande åtgärder som genomförs när man t ex bygger järnväg i ny sträckning. Omfattning och nivå på sistnämnda avgörs genom Miljöbalkens skälighetsprincip då en avvägning ska göras mellan vad som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. När man bygger väg- eller järnväg regleras detta i planprocesser enligt Väg lagen respektive Lagen om byggande av järnväg, där MKB och fastställd plan tas fram vid åtgärder som tar ny mark i anspråk. Även i de fall MKB eller plan inte tas fram ska förstas skadeförebyggande åtgärder vidtas i skälighets omfattning.

Vid en eventuell framtida utbyggnad till dubbelspår i befintlig sträckning krävs minst ytterligare 4,5 meters bredd när järnvägen är klar, men ännu större yta behövs under ett eventuellt byggskede. Nuvarande förslag till reservatsgräns med 30 m på bägge sidor om befintligt spår synes vara tillräckligt, men risk finns att denna korridor, som avgränsats parallellt med befintlig bana, i senare planeringsskede visar sig behöva utvidgas på någon punkt så att intrång sker i de delar som nu avses bli naturreservat. Trafikverket menar att krav på kompensationsåtgärder i ett sådant fall är ett hinder för utvecklingen av järnvägen. Nuvarande bestämmelser i området innebär enligt vår uppfattning inte krav på kompensationsåtgärder vid ett eventuellt intrång.

3. Punkten om träd säkring längs järnvägen inom en zon av 30 meter på respektive sida om spåret ska ändras så att den avser både enkel- och dubbelspår.

Kommentar: Utbyggnaden av Väst kustbanan till dubbelspår är angeläget för Helsingborgs stad. Likaså är det viktigt att inrätta naturreservatet för Pålsjö skog och därmed uppfylla ett av stadens beslutade miljömål. Staden förordar att Väst kustbanan byggs ut i tunnel mellan Romares väg och Knutpunkten men inser att Trafikverket behöver utreda möjligheten att bygga ut längs befintlig sträcka genom Pålsjö skog. Angående befintlig bana ingår den inte i reservatet med 30 + 30 meters zon på ömse sidor. Dessutom finns generell undantag från reservatsföreskrifterna för underhåll och drift av järnvägar, vägar, med mera. Dialog har förts mellan Trafikverket och Helsingborgs stad och följande ändringar görs i reservatshandlingar:

- Reservatsgränsen ändras så att gränsen går på 30 meters avstånd från båda sidor av nuvarande järnvägsspår. Därmed finns marginal att kunna bygga ett dubbelspår längs befintlig sträckning.
- Föreskrifterna kompletteras med undantag för anläggning och underhåll av nya spår. Staden vill dock betona att det är angeläget att eventuella intrång i Pålsjö skog minimeras och vid behov kompenseras med hänsyn till de höga natur- och rekreationsvärden som finns här oavsett Pålsjö's formella status som naturreservat.

- *Föreskrifterna förtydligas med undantag för trädsäkring inom en zon av 30 meter på båda sidor av järnvägen, detta gäller såväl enkel- som dubbelspår.*

När det gäller den aktuella utbyggnaden av Västkustbanan fram till Romares väg har Trafikverket utrett och beslutat att avsluta dubbelspåret längre österut. Därmed behöver inte reservatgränsen ändras för att möjliggöra en ny växel.

E.ON Elnät Sverige AB

Inom det planerade naturreservatet har E.ON Elnät regionnät bestående av 130 kV luftledningar, samt 130 kV markkabel. E.ON Elnät har även planer på 2 nya regionnätsmarkkablar, 130 kV. Kraftledningarna omfattas även av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2008:1 samt 2010:1.

Starkströmsföreskrifterna reglerar bland annat ledningskonstruktion, höjd över mark, avstånd från ledning till byggnad, brännbart upplag, parkeringsplatser, tillfartsvägar med flera verksamheter.

Nätägaren skall kontaktas om en förändring av marknivån under eller bredvid kraftledningarna skulle ske, eller om anläggningar såsom vägar, cykelbanor, byggnader, vindskydd, staket etc skall anläggas. Om parkering, skyltar, jaktorn eller byggnader anordnas under eller i närhet av våra ledningar så måste vi kontaktas för eventuell anpassning av dessa. Om träd avverkas invid eller under våra kraftledningar gäller särskilda bestämmelser (ESA).

E.ON Elnät har noterat föreskrifter A, B och C, samt undantag från föreskrifterna.

I "Undantag från föreskrifterna A och C", under punkten 3, står att föreskrifterna inte skall utgöra hinder för "åtgärder i samband med underhåll och drift av nyttjanderätter som exempelvis, ledningar (även nedgrävning) och anläggningar (vatten- och avlopp, tele- och eldistribution) samt räddnings-uppdrag eller åtgärder i samband med olycka. I samband med arbetena ska samråd ske med förvaltaren. Vid akut underhållsåtgärd ska samråd ske sedan arbetet inletts."

E.ON Elnät yrkar på ett tillägg till undantagen, en ny punkt; "Anläggning av 2 x130 kV markbunden kraftledning/kabelförband mellan Helsingör och Helsingborg, i den sträckning som framgår av bifogad karta över ny kabelsträckning. E. ON Elnät yrkar även på att föreskrifterna kompletteras så att de inte ska utgöra något hinder för att kunna ersätta befintligt luftledning med markförlagd kabel på samma plats eller längs vägar genom reservatet.

Vi förutsätter att medför att våra befintliga elanläggningar kan bibehålla och att vi kan utföra kontroll och skötsel enligt Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter ELSÄK-FS 2008:31 inklusive ändringar i ELSÄK-FS 2010:3. E.ON

Elnät planerar att fortlöpande genomföra underhåll med regelbundna intervall, för luftledning, genom att fälla farliga kanträd, röja vegetation i skogsgatan samt vidta nödvändig kvistning.

Det är av stor betydelse för leveranssäkerheten att reservatsföreskrifterna ger nätägaren möjlighet att utföra erforderliga röjningsåtgärder kring kraftledningar. För att kunna genomföra nödvändig röjning samt annat underhåll exempelvis i form av att byta stolpar eller reparera linor är det en förutsättning att kunna köra maskiner till ledningen samt köra med maskiner i ledningsgatan samt till och från den.

Reparationsåtgärder på en kraftledning kan vara av akut karaktär. Avbrott kan innebära påtaglig påverkan på människors säkerhet och välbefinnande och måste därför åtgärdas omedelbart. Vid sådana tillfällen är ett samrådsförfarande inte lämpligt. E.ON El nät önskar att samråd helt skall undantas när arbete för akuta görs.

E.ON Elnäts utgår från att hänsyn tas till ovan nämnda synpunkter samt att våra befintliga anläggningar kan vara kvar i sitt nuvarande läge, att åtgärder för drift och underhåll kan utföras vid behov, att ledningar kan behöva bytas ut, att tillträde med fordon och maskiner ej försvåras samt att E.ON Elnät inte drabbas av några kostnader till följd av bildandet av naturreservatet.

Kommentar: Undantagen från föreskrifterna har kompletterats med: "anläggning av markbunden kraftledning/kabelförband mellan Helsingör och Helsingborg, i den sträckning som framgår av bilaga 2". Bilagan redovisar samma sträckning som E.On skickade in.

Samråd vid akuta arbeten kan enligt föreskrifterna ske först i efterhand. Det är ett normalt förfarande som vi bedömer är rimligt för båda parter, någon ändring görs därför inte.

Jessica Nederman, Sofiero gård

Jessica framför önskemål om att hemvärnsbarackerna med tillhörande tomt undantas reservatet eftersom hon har köpt dessa av staden med tomträtt och har för avsikt att använda dem som en del i sin verksamhet.

Jessica efterfrågar att använda en del av åkermarken Å6 för att parkering då hennes egen fastighet inte är lämplig med hänsyn till kulturmiljön.

En annan fråga är infartsvägen till Sofiero gård som också används till evenemangsparkeringen, G3. Denna situation är bekymmersam vid större evenemang eftersom det emellanåt är helt igenproppat med bilar samt att besökare till Sofiero gård och boende i fastigheterna norr om blir ifrågasatta av parkeringsvakterna. Jessica föreslår en parallell väg för utfart vid den gamla busshållplatsen så att nuvarande grusväg kan användas som infart.

Vid större evenemang blir det störningar för hennes verksamhet med besökare som uträttar sina behov i det fria och intill Sofiero gård. Parkeringsvakter och ytterligare toaletter efterfrågas vid dessa tillfällen.

Kommentar: Reservatsgränsen har ändrats så att hemvärnsbarackerna med tomt inte längre ingår i reservatet.

När det gäller anläggning av en permanent parkering för Sofiero gård anser vi inte att det behöver lösas inom naturreservat Pålsjö. Bygglovet för Sofiero gård förutsätter parkering på den egna fastigheten.

En ytterligare in- eller utfart för att lösa trafiken vid större evenemang bedömer vi är möjligt enligt föreskrifter och skötselplan.

När de störningar som följer på större evenemang och parkering intill Sofiero gård behöver fortsatt diskussion ske med Sofiero Slott och Helsingborg Scen och Arena som arrenderar åkermarken för parkering.

Helsingborg Scen och Arena AB (HASAB)

Sofiero slott och slottsträdgård är ett av Skånes främsta besöksmål. Verksamheten som idag bedrivs på Sofiero lockar besökare från hela Sverige, Danmark och övriga Europa. Den är sedan 2015 en del av det kommunala bolaget Helsingborg Arena och Scen AB. I strävan att göra Helsingborg till "den skapande, pulserande, globala och gemensamma staden" kan Sofiero bidra på ett sätt som få andra av stadens institutioner. Detta förutsätter dock att vi kan driva och långsiktigt utveckla verksamheten på ett sätt som står i paritet med de krav den internationella besöksnäringen ställer på oss. Särskilt med fokus på tillgänglighet, infrastruktur, innehåll och värdskap. Ytterligare en aspekt att ta i beaktande är de privata näringsidkare som har sin verksamhet på Sofiero och sina intäkter från Sofieros besökare.

HASAB och Sofiero slott och slottsträdgård är överlag positivt inställt till uppförandet av Pålsjö naturreservat. För att kunna kombinera våra intressen med naturreservatet har vi följande synpunkter att lämna.

Område B3

Delar av detta område har tidigare år använts som tillfällig parkeringsyta vid evenemang inom Sofiero. Det önskar vi kunna fortsätta med. För att inte komma i konflikt med naturreservatets skötselplan och intresse föreslår vi därmed att den övre delen benämns som gräsmark med möjlighet till parkering och nedre delen av fårahagen kan vara betesmark. I utvecklingen av anläggningen Sofiero och HASAB:s verksamheter vill vi kunna använda hela området B3 för olika typer av tillfälliga evenemang, framför allt inom kultur. Läget med den kraftiga höjningen av landborgen möjliggör en naturlig läktare för konserter och scenkonst med Öresund i bakgrunden. Vi ser även möjlighet att på sikt utveckla vår pedagogiska verksamhet inne på Sofiero och knyta an den trädgårdshistoriska delen med den naturhistoriska. I linje med den ambitionen vill vi kunna använda delar av fårahagen för till exempel odling av kulturväxter i ett pedagogiskt syfte för Helsingborgs skolelever. Dessa användningsområden skulle fortfarande kunna vara förenligt med fårahagen som betesmark förutsatt att det möjliggör för Sofiero att bedriva verksamhet där. Detta bör därför skrivas in i regleringen av området.

Vid möten med HASAB och Sofiero har ytterligare önskemål framförts om möjlighet att använda ytterligare åkermark söder om Sofiero gård för parkering på gräsmark. Utöver det diskuterades möjligheten att anlägga ett besökscenter inom reservatet som kan fungera för både Sofiero, naturreservatet, Kullaleden och Kattegattsleden. Eventuellt även som någon form av Naturum med guideverksamhet.

Kommentar: Vi instämmer i att Sofiero är ett mycket betydelsefullt besöksmål och ser ingen konflikt med den verksamhet som bedrivs inne på Sofiero och som innebär viss användning av områden inom naturreservatet för evenemangsparkering. Gräsparkering på åkermark har funnits i många år och sköts av Sofiero. De önskemål HASAB framför för att kunna utveckla verksamheten på Sofiero är rimliga. Därför kompletteras undantagen i föreskrifterna för Sofieros verksamhet av tillfällig karaktär inom vissa delar av reservatet. Skötselplanens delområden justeras så att den övre delen av betesmarken kan användas för evenemangsparkering samt att delområdet kan användas för odling i pedagogiskt syfte. Evenemangsparkeringen söder om Sofiero gård ges möjlighet att utöka österut. När det gäller besökscenter kan en möjlig plats inom reservatet vara på gräsytan mellan Sofieros parkering och åkermarken. Området är kringgärdat av gamla, grova ekar som har höga natur- och kulturvärden och som behöver särskild hänsyn och respektavstånd. En anpassad byggnad bedöms ändå kunna rymmas här. Utanför reservatet finns större möjligheter att anlägga ett besökscenter, till exempel på åkermarken i korsningen mellan Sofierovägen och Larödvägen.

Område G1

Används inte som parkeringsyta vid Sofieros evenemang idag.

Kommentar: Område G1 ändras i skötselplan till gräsmark med dagvattenanläggning. Potentiell plats för utemotion/besökscentrum/pedagogisk plats.

Område G2 och G3

Skötselområden G2 och G3 utnyttjas som parkering vid evenemang och under dagar med många besökare. Vi ser inga hinder mot inslag av buskar och träd, också man ta i beaktande den ökade skötselkostnad som dessa medför. Båda områdena bör klassas som gräsmark med möjlighet till parkering.

Infarten till G3 i består av en smal grusväg. Det möjliggör inte infart för besökare/boende till Sofiero gård samtidigt som G3-ytan utnyttjas till parkering för Sofie ros besökare. G3 behöver kompletteras med två

nya och breddade, hårdgjorda in-/utfarter för att få ett bra och trafiksäkert flöde ut och in från Sofierovägen, där det annars blir köbildning och trafikstockning. Idag består dessutom in- och utfarterna till själva parkeringsytan i norra och södra delen endast av jord/gräs. Vi ser stora fördelar med att kunna hårdgöra dessa. I dagsläget läggs tonvis med flis ut årligen på dessa ytor för att öka bärigheten på gräsmattan. Att hårdgöra infarten skulle betydligt minska behovet av flis och därmed också den totala miljöpåverkan för området.

Kommentar: *Område G2 och G3 är redan klassade som gräsmark med möjlighet till parkering i skötselplanen. När det gäller in- och utfarter till G3 är det en fråga som behöver lösas i samarbete med trafikingenjörer. Att hårdgöra åkermarken för parkering kräver tillstånd från länsstyrelsen, något som inte finns för dessa ytor. Det är bättre ur flera aspekter att ha en gräsbevuxen evenemangsparkering, bland annat utifrån landskapsbild, kulturmiljö, biologisk mångfald och infiltration av regn. För att öka bärigheten kan man överväga att lägga på sand som gräset kan växa igenom. Att grusa upp själva infarterna bedöms vara fullt möjligt.*

Område Å6

Vid större evenemang med höga besöksantal är vår evenemangsparkering idag i minsta laget, den är även väldigt väderberoende, eftersom man inte kan nyttja hela den befintliga evenemangsparkeringen efter kraftig nederbörd. För att även i framtiden kunna vara en arena för stora evenemang bör hela eller delar av Å6 omklassas till betesmark (B10?) med möjlighet till parkering. Detta hade säkerställt ett fortsatt högt naturvärde för ytan, samtidigt som ytan möjliggör framtida parkering vid evenemang med särskilt högt besöksantal.

Kommentar: *Skötselplanen har ändrats så att det ska vara möjligt att utöka parkeringen på gräsmark i område Å6. Avståndet till Sofieroskogen ska vara minst 50 meter från parkeringen.*

Område S7

Den västra gränsdragningen för detta område är något oklar. Vi vill därför säkerställa att det område som finns bakom Sofieros ordinarie besöksparkering även fortsättningsvis kan användas av verksamheten för depå av jord, flis och kompost.

Kommentar: *Området har avgränsats i skötselplanen och benämnts D – depå av flis, jord och massor för Sofieros verksamhet.*

Övrigt

Inom Sofieros område har vi stora problem med omhändertagande av dagvatten. De tillkommande flödena från omkringliggande ytor är betydande, både från hårdgjorda områden som t ex vägar och bostadsområden men även från befintliga vattendrag som passerar genom naturreservatet innan de rinner in genom Sofiero och slutligen ut i Öresund. Inom naturreservatet bör detta tas i beaktande i så stor utsträckning det är möjligt bör dagvatten i öppna diken och dammar eller liknande fördröjas innan dessa kulverteras under Sofierovägen och släpps ut på Sofieros område.

Kommentar: *Inom reservatet planeras en ny våtmark öster om Sofieroskogen. Den kommer att ta emot åkerdräneringsvatten för rening innan Öresund. Utöver reningsfunktion kommer våtmarken i viss mån även att fördröja vattnets hastighet innan Sofieroskogen. Den huvudsakliga orsaken till vattenproblematiken i Sofiero bedöms vara hårdgjorda ytor i närområdet som inte är fördröjda, till exempel vägar och bostadsområden. Reservatet innebär ingen förändring till det sämre i detta avseende.*

Barn- och utbildningsnämnden

Bildande av naturreservat är positivt för våra barn och ungdomar, nu och i framtiden, då tillgången till stadsnära rekreationsområde säkras. Området är mycket använt av barn och ungdomar inom vårt ansvarsområde både genom våra förskolor och skolor men också på fritiden genom spontan eller organiserad verksamhet via föreningar.

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ser positivt på förslaget till naturreservat för Pålsjö. Som rekreationsområde för det befintliga föreningslivet och möjlighet till aktiviteter för alla helsingborgare är naturreservatet en tillgång ur ett hälsobefrämjande perspektiv.

Kulturnämnden

I ärendet om naturreservatsbildning för Pålsjö yttrar sig kulturnämnden enligt tjänsteutlåtande den 19 maj 2015 av stadsantikvarien och botanist/landskapsvårdare.

Övergripande synpunkter

Vi ser det som mycket glädjande att Pålsjö naturreservat skapas. Området har en plats i många helsingborgares hjärtan och har höga natur- och kulturvärden.

Målsättningarna med reservatet är genomtänkta och länkar samman biologisk mångfald med kulturhistoriska och rekreativa värden. Åtgärder inom dessa tre områden kan samverka och förstärka varandras effekter vilket ger goda förutsättningar för att Pålsjö bevaras och utvecklas.

Reservatets storlek och att det rymmer såväl skog, ängsmark, betesmark och åker är också en stor styrka. Samtliga miljöer är bristvaror i det nutida landskapet, både i Helsingborg och nationellt. Respektive miljöns naturvärden får bättre förutsättningar när de som i förslaget binds samman till ett komplett landskap.

Reservatsföreskrifter bör göras mer konsekventa

Med hänsyn till de höga ambitioner som finns i handlingarna ställer vi oss frågande till de undantag som finns i reservatsföreskrifterna. Dels görs det möjligt att använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel i åkerbruk dels tillåts djur som behandlas med långtidsverkande avmaskningsmedel att beta i hästthagar i reservatet.

Kemiska bekämpningsmedel skadar även andra växter och djur än vad de är avsedda att bekämpa och medlen kan få större spridning än planerat genom att de sprids med vatten som dräneras från åkermarken.

Avmaskning av husdjur är ibland nödvändigt, men medlen dödar inte bara husdjurens parasiter utan även marklevande djur som fyller viktiga ekologiska funktioner. Många av djuren som drabbas oavsiktligt är hotade arter som till exempel arter av dyngbaggar.

Båda dessa undantag försämrar möjligheterna att uppnå de nationella miljömålen ett rikt växt- och djurliv, ett rikt odlingslandskap och myllrande våtmarker. På så vis motverkar undantagen syftena med bildandet av naturreservatet. Därför föreslår vi att dessa undantag tas bort eller att tillämpningen kraftigt begränsas.

Övriga kommentarer på skötselplanen

- Naturreservatet skulle kunna erbjuda en nygammal livsmiljö för några av de hotade växter som hörde till det historiska kulturlandskapet, exempelvis olika åkerogräs. En genbank med vilda växter att utgå ifrån håller på att byggas upp på Fredriksdal museer och trädgårdar. Detta är ett viktigt område att samverka kring inom staden.

- För att i än högre grad bevara det biologiska kulturarvet kan åkrarna odlas med äldre kultursorter av spannmål. De äldre sorterna har på senare år fått alltmer uppmärksamhet tack vare näringsvärde, smak och motståndskraft mot ogräs.
- För att tydligare koppla till syftet att bevara och tillgängliggöra kulturhistoriska lämningar bör det exempelvis framgå att rester av äldre torpträdgårdar ska bevaras i område B6.
- Det är positivt om bete kan ske med lantrasdjur. Både för att främja arternas fortlevnad och för att få ett traditionellt betestryck
- Markskötsel bör i första hand ske med små, lätta maskiner (alternativt dragdjur) för att undvika kompaktering av marken.

Slutligen vill vi framhålla att det är en utmärkt ambition att bedriva ekologiskt jordbruk inom reservatet som kan fungera som en förebild för hållbart jordbruk på privatägd mark. Förhoppningsvis kan det inspirera fler och leda till ökad kunskap.

Kommentar: Vi instämmer i de motiv som kulturnämnden nämner för att begränsa användningen av kemiska bekämpnings- och avmaskningsmedel. Anledningen till att reservatsföreskrifterna har undantag för dessa på åkermark och hästhagar är för att markerna är utarrenderade. Arrendeavtalen är skrivna utan begränsning i detta avseende. Det går inte enligt gällande lagstiftning att ändra pågående arrende.

Staden har uttalat politiska mål att öka den ekologiska odlingen i allmänhet och särskilt på stadens mark. Därför kommer villkoren i arrendeavtalen inom naturreservatet Pålsjö att efterhand att begränsa spridning av bekämpningsmedel och konstgödning. På den mark staden själva sköter pågår redan ekologisk odling utan bekämpningsmedel, konstgödning och avmaskningsmedel. Skötselplanen förtydligas i detta avseende för att säkerställa ekologisk odling i så stor utsträckning som möjligt.

När det gäller de övriga synpunkterna är vi positiva till utökat samarbete med Kulturnämnden och Fredriksdals museer och trädgårdar, till exempel om hotade åkerogräs, äldre sorter av spannmål, lantraser, med mera. Vi ser positivt på att kunna använda Pålsjö naturreservat som ett exempelområde för ekologisk odling och för användning av "nygamla" sorter och raser inom odling och djurhållning.

Miljönämnden

Miljönämnden ställer sig positiv till att Pålsjö får ett varaktigt skydd och en sammanvägd plan för den framtida driften. Nämnden delar helt målen med reservatet men ser en tendens att skogspartierna har slutit sig alltmer och blivit mörkare. Miljönämnden saknar därför en uttalad målsättning att, i vissa områden, skapa öppna skogsbestånd med solbelyst markflora. Det hade varit lämpligt att tydligt föreskriva att gallring ska ske i syfte att gynna variationen av trädslag i bestånden. Även äldre trädbestånd skulle kunna öppnas för betesdjurens påverkan. Att bedriva skogsskötsel för att gynna biologisk mångfald är en relativt ny företeelse i jämförelse med skogsbruk i produktionssyfte. Miljönämnden skulle, för vissa bestånd, vilja föreslå naturvårdsgallring såsom den är beskriven av Centrum för biologisk mångfald "Bruka och bevara ädellövskogen". För de specifika skötselområdena har miljönämnden följande synpunkter:

Skötselområde S4: Skogen mellan Pålsjöbaden och Tinkarpsgården

Det är svårt att bedöma omfattningen av de föreslagna gallrings- och röjningsåtgärderna. Miljönämnden vill uppmana till rejäla gläntor vid utkiksplatserna och gärna årlig hävd av slänten vid dessa. Ett antal sådana öppna platser längs den i övrigt beskogade landborgen hade ökat variationen avsevärt både för rekreation och för biologiska värden. Utsiktsplatsernas sektorer behöver definieras tydligare med bredd i meter eller en vinkel. Miljönämnden anser detta är ett prioriterat område.

Kommentar: Vi instämmer i att utsiktsplatserna med vyer över Öresund och Danmark är fantastiska och viktiga att behålla. Skötselplanen har förtydligats med karta över placering för dessa.

Skötselområde S7: Norra Sofieroskogen

Värna ekkronorna mot inträngande träd och grenar.

Kommentar: Skötselplanen har förtydligats med anvisning om frihuggning av framförallt ekar för att gynna kronutvecklingen.

Skötselområde S8: Södra Sofieroskogen

För att öka åldersvariationen av ett 20 hektar stort skogsområde räcker det inte med "veteranisering av enstaka bokr". Om den södra delen av Å5 blir föremål för bete skulle med fördel en del av S8 också få vara en del av det. Naturvårdsgallring för att gynna olikåldrighet och artvariation.

Kommentar: De senaste femton årens återkommande stormar har visat att det sker en naturlig gallring av träd. I luckor efter stormarna kan föryngring ske med både träd och buskar. Utöver den naturliga processen kan man påskynda åldersvariationen genom att veteranisera en del träd. Dessa åtgärder bedömer vi är tillräckliga. Skulle det visa sig att det inte är tillräckligt finns alltid möjligheten till aktiv naturvårdsgallring. Extensivt bete eller skogsbete är en åtgärd som lyfts fram som en möjlighet generellt i skogsmark, vilket även omfattar S8.

Skötselområde S9 och S10

Det är hög tid att friställa unga vidkroniga träd. Holkar, framförallt mulmholkar hade varit värdefulla i dessa unga skogsområden. Miljönämnden anser detta är ett prioriterat område.

Kommentar: Större delen av S10 gallrades vårvintern 2015 och S9 kommer att genomföras under det närmsta året. Delar av S9 har flyttats över till betesmarken B5 och kommer därmed att utvecklas till att bli mer hagmarksliknande.

Skötselområde S12: Norra Pålsjö skog

När naturliga ljusbrunnar uppstår bör dessa förstärkas. Trädplantorna som etablerar sig bör gallras för att på sikt gynna en variation av arter.

Skötselområde S13: Pålsjö ravinskog mellan järnväg och södra gränsen

Att återskapa alsumpskogen är en intressant åtgärd. Åtgärden kräver dock en utredning. Det hade varit lämpligt att bestämma tidpunkt då utredningen ska vara påbörjad.

Kommentar: Skötselplanen har förtydligats i detta avseende och det står nu att en utredning ska vara påbörjad inom 3 år efter reservatet har vunnit laga kraft.

Skötselområde S14: Kungshultsskogen/Mariaskogen

I skogsbeståndet kan en rejäl glänta skapas och upprätthållas med slätter eller på annat sätt hållas öppen med enstaka träd och buskar. Breda stråk utmed en del av stigarna eller GC-vägarna skulle kunna hållas trädfrä med undantag av enstaka individer. Detta skulle kunna skapa förutsättningarna för brynmiljöer inne i skogsbeståndet. I området finns en variation av träd som kräver gallring för att bestå och för att

kunna bilda breda kronor. Om den södra delen av Å5 blir föremål för bete skulle med fördel en del av S14 också få vara en del av det. Miljönämnden anser detta är ett prioriterat område.

Kommentar: Skötselplanen har kompletterats med möjligheten öka slätter eller röjning utmed stigarna samt möjligheten att ha bete i gläntor.

Skötselområde B1: Betesmark mellan Larödsboden och Larödvägen samt B2: Betesmark söder om Larödsboden

Betena kan med fördel även få omfatta delar av skogsområdena.

Kommentar: Skötselplanen har kompletterats i detta avseende.

Skötselområde Ä4

Den hävdade gräsyten kan med fördel förlängas nerför slätten vid utsiktspunkten.

Kommentar: Någon ändring görs inte men möjligheten finns om man väljer att prioritera det. Utsiktsgallringen förtydligas i skötselplanen.

Skötselområde Ä5: Pålsjö backar

De gallringar och den hävd som gjorts har gett ett fantastiskt resultat. Detta område kan gärna få utvidgas ytterligare.

Kommentar: Någon ändring görs inte men möjligheten finns om man väljer att prioritera det.

Skötselområde Å12: Åkrar kring Pålsjö slott

En gles fruktodling kan passa intill Pålsjö slott med sin slottsträdgård. Förslagsvis med gamla fruktsorter från Fredriksdal.

Kommentar: Någon ändring görs inte men möjligheten finns om man väljer att prioritera det.

Miljönämnden anser att skötselplanen behöver någon form av uppföljning. Det skulle kunna vara artinventering av några av de organismer som förväntas gynnas av skötseln i reservatet. Det skulle också kunna vara inventering av de strukturer som är viktiga för värdena i reservatet, så som åldersfördelning av trädbestånd, naturlig föryngring, mängd död ved, krontäckning, med mera. Det är även lämpligt att uppge ett lämpligt tidsintervall, 5,10, eller 20 år, när inventering ska ske.

Kommentar: Uppföljning av skötseln görs regelbundet bland annat inom ramen för entreprenadarbetena, till exempel gallring, slätter och bete. Andra uppföljningar för att bedöma förutsättningar för biologisk mångfald kommer att göras enligt en uppföljningsplan som tas fram av förvaltaren. Dokumentation från den ska vara underlag för revidering av skötselplanen.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden är positiv till förslaget att bilda Pålsjö naturreservat och till de åtgärder som planeras för att tillgänglighet anpassa området. Det är dock viktigt att beakta den information som ska finnas i och om området också är tillgängliga för personer med nedsatt syn och hörsel, samt för personer med nedsatt orienteringsförmåga.

Naturskyddsföreningen i Helsingborg

Naturskyddsföreningen stödjer till fullo bildandet av Pålsjö naturreservat. Pålsjö har en särställning i Helsingborg som natur- och rekreationsområde och det är viktigt att det nyttjas varsamt och med stor hänsyn till växt- och djurliv, så att de värden som gör området så attraktivt bevaras långsiktigt. Vi finner de förslag till föreskrifter och skötselplan väl uppfyller den målsättningen. Efter att ha tagit del av den omfattande och mycket gedigna redovisning som gjorts, kan vi konstatera att vi i huvudsak delar och uppskattar förslagens uppfattningar och intentioner. Det är bara på några punkter vi vill anföra invändningar:

Skötselområde S 11: skogen längs Dag Hammarskiölds väg:

Här uppges under rubriken "Istandsättning" att det eventuellt kan bli aktuellt att bredda vägen för att anlägga en säker gång- och cykelväg. Vi anser att det vore olyckligt att bredda vägen genom den trånga ravinen. Vi vill erinra om ett förslag som kom fram vid det möte om Pålsjö skog som anordnades hösten 2014 för berörda intresseorganisationer: att man kunde stänga av Dag Hammarskiölds väg i höjd med Pålsjö Paviljong, så att man i stället kan nå denna antingen från öster eller väster, men att det inte skulle bli möjligt att använda skogen för genomfart. Vi ansåg, liksom många andra på mötet, att det var ett utmärkt förslag, som skulle innebära slutet för all onödig genomfartstrafik, och därmed torde också behovet av säkra gång- och cykelvägar vara löst utan behov av vägbreddning. För övrigt finns det redan nu gott om säkra gångvägar – hela skogen är full av dem.

Kommentar: Angående eventuell breddning av Dag Hammarskiölds väg för gång och cykel är det angeläget att det sker med stor naturhänsyn. Även om inte Dag Hammarskiölds väg i framtiden ska användas för genomfart behöver den klara biltrafik i båda riktningarna. Därför finns behov av trafiksäkrande åtgärder för oskyddade trafikanter. Det bedöms vara möjligt att öka säkerheten för gående och cyklande utan att vägbredd ökas nämnvärt, till exempel genom att markera växlande körfält för bil. Vi bedömer i dagsläget att Dag Hammarskiölds väg behöver vara fortsatt öppen för genomfartstrafik, men skulle förutsättningarna ändras innebär reservatsföreskrifterna inget hinder för att stoppa trafiken.

Skötselområde S 14: Kungshultsskogen/Mariaskogen

Det finns ett övergripande mål för skogen att gångstigar inte ska ha hårdgjorda ytor, vilket vi förstår sympatiserar med, men just vad gäller området invid Kungshult vill vi faktiskt föreslå att sådana tillskapas.

Det är vetenskapligt belagt att upplevelsen av och vistelsen i grönska – i synnerhet i lövskog – har betydande positiva effekter för människor som är sjuka, genomgår rehabilitering eller vård i livets slutskede. Alla dessa vårdformer finns på Kungshult, som dessutom byggs ut med åldringsvård. Även om Kungshult nu får en anlagd trädgård, så är vi övertygade om att det skulle ha stort värde för dem som vistas där att dessutom kunna komma ut i skogens gröna lugn och uppleva fågelsång, vitsippsblom och årstidernas växlingar. Vi vill därför föreslå att det på lämpligt sätt anläggs asfalterade stigar som förbinder Kungshult med skogen och gör det möjligt att på ett enkelt sätt ta sig fram med rullstol och rollator.

Beträffande avverkning av gran delar vi uppfattningen att granbestånden på sikt kan avvecklas, men vi tycker det är av värde att bevara de enstaka, fåtaliga exemplaren av hemlock, svartgran, douglasgran, coloradogran, sitkagran samt cembratall och gultall så länge som möjligt.

Kommentar: Efter att ha stämt av med stadens tillgänglighetsrådgivare i denna fråga bedömer vi att grusstigar med packat stenmjöl är fullt tillräckliga för rullatorer och rullstolar. Det är något vi använder i andra rekreationsområde som Bruces skog och Ättekulla skog. Att använda asfalt är därför inte nödvändigt i detta fall.

De barrträd som finns inom Kungshultsskogen får stå kvar så länge de inte innebär säkerhetsrisk eller så länge de inte hindrar ädellövträd som till exempel ek att utveckla sina kronor.

Skötselområde Park 5: Krematoriet

Vi anser att tillgången till parkeringsplatser är tillfyllest, beaktat att det finns många vägar in i Pålsjö skog, med befintliga p-platser, och motsätter oss därför att anläggande av ytterligare parkeringsplatser tar av grönytorna.

Kommentar: Vi bedömer att det kan behövas ytterligare parkeringsplatser med ökande besöksantal. Anledningen till att vi utvidgar parkeringen vid Krematoriet är framförallt för att få bort bilarna inne i skogen vid Våffelpaviljongen så att inte träden skadas och för att minska konflikterna med allmänheten och föreningslivet.

För övrigt vill vi påtala att många skolor har orienteringstävlingar i skogen på våren och springer i terrängen utanför stigarna. För markhäckande fåglar, som det finns flera arter av i Pålsjö skog, innebär detta ett problem, och vi vill därför att skolorna rekommenderas att förlägga sina orienteringar till sensommar och höst.

Kommentar: När det gäller orientering i skogarna så har reservatsföreskrifterna justerats så att det är förbjudet utan förvaltarens tillstånd att anordna tävlingar eller arrangemang som kan skada eller störa naturmiljön. Vi menar att enstaka skolorienteringar inte behöver innebära skada eller störning av naturmiljön. Om det är större arrangemang i känslig miljö eller under känslig tid kräver det tillstånd.

Friluftsförmedlandet

Friluftsförmedlandet har gått igenom förslag till beslut och föreskrifter för naturreservatet Pålsjö och har följande synpunkter på det i övrigt intressanta och väl genomtänkta förslaget:

- Christer Boijes väg genom Pålsjö skog stängs av vid våffelpaviljongen. Ingen genomfart bör finnas genom skogen.
- Intill motionscentralen/knutpunkten invid Larödsvägen bör även lekredskap sättas upp – gärna naturbetonade sådana.
- Belysning från Sofiero ingång till cykelvägen Laröd/Maria – område G1.
- Utbildningsplantering av samma storts träd i ett område om kanske 10x10 meter i området Å1, Å3, Å5. Gör många sådana områden – alla med olika trädsorter. Bind samman dess olika områden med stigar – låt varje område vara omgärdad av öppen mark. Det blir en säregen känsla av att vistas i bara ekskog, björkskog, lindskog, lönnskog, aspskog. Det luktar olika i vardera plantering, det blir olika ljus, det låter olika, det förändras olika vid olika tidpunkter.
- Spara svarttallsplanteringen i norra delen av område S4 (norr om Talassa). Detta utgör ytterligare ett utbildningsområde. Det är ett säreget rum att gå i. Dessa berättar också en historia. Sätt gärna upp skyltar som talar om varför det planterades svarttall här en gång i tiden. Låt det vara fritt att plocka tallkottarna – de är annorlunda än de vi ser i skogarna uppåt Sverige.
- Skriv in i informationen om vad man får och inte får göra inom reservatet – att man inte får plocka vitsippor eller liljekonvalj (det har förekommit plockning för försäljning).
- Låt begränsningen för odlad mark ha kvar att inte tillåta bekämpningsmedel.
- Förbud utsäde med genmodifierad gröda inom området.

Kommentar: Angående avstängning av genomgående trafik på Christer Boijes väg, se kommentar till Naturskyddsföreningen.

Vi vill förtydliga att en eventuell motionsanläggning vid Larödvägen inte är en del av iordningsställandet av reservatet. Lekredskap/utegym kan bli aktuellt även utan en motionsanläggning.

Belysning från Sofiero till gång- och cykelvägen mellan Laröd och Maria har diskuterats som en del i ett nytt, upplyst motionsspår. Det kan även på sikt bli aktuellt med en ny, kompletterande gång- och cykelväg från Sofierovägen direkt till gång- och cykelvägen mellan Laröd och Maria.

Angående förslaget om utbildningsplantering har staden som ambition att blanda träd- och buskarter för att öka tåligheten i skogsplanteringarna men också för att öka den biologiska mångfalden och upplevelsen i området.

Svarttallsplanteringen sparas så länge svarttallen mår bra och inte innebär säkerhetsrisk eller konkurrerar med uppväxande ädellövträd som till exempel ek. Reservatsföreskrifterna innebär inget hinder från att plocka kottar.

Angående begränsning av bekämpningsmedel på odlad mark, se kommentar till Kulturnämnden.

Användning av genmodifierad gröda begränsas inte av reservatsföreskrifterna. Däremot är det inte tillåtet enligt nuvarande regler inom EU och ekologisk odling. Vi ser ingen anledning att ändra i föreskrifterna av den anledningen.

Helsingborgs skid- och orienteringsklubb

HSOK instämmer till fullo i beskrivningen av syftet med naturreservatet och hur det ska nås liksom skälen för reservatsbeslutet. Det är mycket glädjande att det ambitiösa arbetet med Pålsjöreservatet nu lett fram till att ett så stort sammanhängande natur- och friluftsområde kan säkras och utvecklas för framtiden.

Föreskrifter

Förslaget till undantag för anläggning av spårväg tvärs igenom reservatet bör utgå. En exploatering med en snabbspårväg med dubbelspår, ledningar, signalanordningar och säkerhetsinhägnader skulle innebära en kraftig hindrande barriär med ökat buller och kullkasta områdets unika rofylldhet och tystnad samtidigt som både djurliv, friluftsliv och barnsäkerhet påverkas negativt.

Kommentar: Undantaget för snabbspårväg gäller för sträckning utmed väg 111 och berör endast i liten omfattning reservatet, i östra kanten av Larödsbogen. Se bilaga 3 beslutshandlingen.

Förslaget till undantag för åkerbruk bör utgå. Omställningen av nuvarande åkermark bör påskyndas för att komma bort från det intensiva åkerbrukets monokultur och användandet av stora och bullrande maskiner. På så sätt ökas den biologiska mångfalden samtidigt som den omistliga tillgången till allemansrättsligt tillgänglig natur kraftigt utökas.

Den på lång sikt angivna omställningen av cirka 30 procent av nuvarande åkermark är alltför blygsam. Allt konventionellt åkerbruk med intensivodlade monokulturer och industrigrödor bör snarast ersättas med olika naturmiljöer som gör reservatet tillgängligt för natur- och friluftsliv. För att skapa skog och annan naturmark krävs snabba och rejäla satsningar. Att under lång tid fortsätta med storskalig jordbruksproduktion motverkar både friluftsliv, växt- och djurliv och den för Helsingborg så viktiga utökade skogsarealen. Vi vill förordna att man vid utvecklingen av naturreservatet tar chansen att ta merparten av åkermarken ur drift och snarast tillskapar nya naturmiljöer som gör marken allemansrättsligt tillgänglig. På så sätt utökas redan på kortare sikt möjligheterna till motion och friskvård, biologisk mångfald, klimatskog och till syvende och sist ett uthålligare samhälle för såväl Helsingborgarna som andra besökande.

Kommentar: Det står inte i beslutet om reservatet hur stor andel av åkermarken som ska omvandlas till natur på lång sikt. Inom skötselplanens tidsram, som är omkring tjugo år, bedömer vi att omkring trettio procent av åkermarken omvandlas till natur. Det är ett nedre mått och om staden vill prioritera en snabbare omvandling till natur finns inga hinder i föreskrifter eller skötselplan. Vi instämmer i att om större andel åkermark ställs om till natur kan slitage och störningar på djur- och växtliv på sikt fördelas på fler ytor och därmed minska. Målsättningen är dock satt med hänsyn till de ekonomiska ramar som finns för anläggning och drift av området.

Inom reservatet sker ekologisk odling där staden förvaltar åkermarken, vilket är den större andelen. Vi ser flera fördelar med att ha kvar odlingsmark under en övergångsperiod. Dels för upplevelsen av landskapet, dels för att kunna pedagogiskt visa lokal livsmedelsproduktion med ekologiska metoder och dels för att kunna visa hur naturvårdshänsyn kan ske i jordbruket som kan fungera som exempel för privata jordbrukare.

Skötselplan för Pålsjö naturreservat

Generella mål och riktlinjer för skötseln

Helsingborg är omgivet av åkermark där ekologisk odling kan bedrivas. Samtidigt är tillgången till allemansrättslig skog och mark extremt liten. För folkhälsa, biologisk mångfald, pedagogik och klimatanpassning måste åkermarken inom reservatsområdet tas ur bruk för att snabbare åstadkomma ett uthålligt naturområde med mer skog, våtmarker, hagar och ängar. Störningar på både växt- och djurliv under vår och sommar minskar när friluftslivet fördelas och styrs ut över nästan dubbelt så stora tillgängliga naturytor.

Specifika mål och åtgärder för skötseln

Skogsmark

Andelen skogsmark bör ökas genom mer nyplantering i snabb takt eftersom trädetableringen tar lång tid. Den blandade lövskog som anlades för 25 år sedan inom skötselområde S9 och S10 på 8 hektar och 5 hektar börjar först nu bli tillgänglig som friluftsområde genom röjning och gallring. Mer skog

bidrar också till ökat djurliv, större tysthet och renare luft. Vissa områden bör också kunna lämnas till spontan igenväxning. Förbuskning och självföryngring på en del ytor kan bidra till landskapets biologiska mångfald och skapar viltreserver och framtida vildmark. För skötsel av skog och andra naturtyper kan med fördel bruksningsmetoder med häst och manuell röjning utnyttjas.

Åker

Det är positivt att målen kan ge utrymme för både skog, dungar, skogsbryn, betes- och slåttermark och våtmarker. Åker med industriella monokulturer om än med ekologisk inriktning bör kunna ske på stadens övriga åkermark och som långsiktigt mål inte ingå i skötselplanens förslag. Specifikt för delar av område Å11 finns behov av skötsel liknande område G2 med möjlighet till parkering vid större tillfälliga arrangemang vid Pålsjö slott och Thalassa.

Bilaga 6. Förslag på nya stigar, planteringar, med mera

Skogsmark

Det är glädjande att trädplantering på några områden söder om Larödsvägen kommer att påbörjas snarast. För att skapa ett sammanhängande skogs- och naturområde behöver dock den absoluta merparten av nuvarande jordbruksmark tas ur produktion för skogsetablering och annan naturmark.

Härigenom uppkommer en unik chans att snabbt uppnå och överträffa nyplanteringsmålet på 20 hektar i Miljöprogrammet.

Våtmarker

För att skapa variationer i området bör de omfattande våtmarker och vattendrag som tidigare funnits återskapas och restaureras. En större våtmark och sjö med några svårtillgängliga strandremsor och små holmar skulle leda till ett rikare fågelliv. Fler våta partier som surhål, källor, små kärr, dammar, mägerhål, surdrag och småbäckar kan också bidra till målet med ökande areal våtmark enligt Miljöprogrammet.

Trafik

Den störande genomfartstrafiken på Christer Boijes väg bör upphöra. Endast tillfart till olika angoringspunkter och entréer behöver finnas. All motorfordonstrafik på stigar och leder inom området bör förhindras.

Avslutningsvis vill HSOK framhålla att vi ser mycket positivt på bildandet av Pålsjö naturreservat och att Helsingborg får ett fantastiskt tätortsnära rekreationsområde som nu kan utvecklas till ett unikt natur- och friluftsområde. Genom ökade ytor för skog, våtmarker och biologisk mångfald kan området få ökad betydelse för både folkhälsa, kultur, pedagogik och klimat med mera.

HSOK ser fram emot fortsatt gott samarbete och samråd med stadsbyggnadsförvaltningen om områdets skötsel och utveckling.

Kommentar:

Angående skogsmark och åker, se tidigare kommentarer.

Vi planerar att anlägga en våtmark norr om Sofieroskogen det närmsta året. Även andra våtmarker kan bli aktuella men däremot inte någon sjö. Även om det är mindre storlekar på våtmarkerna som skapas så kommer de att förbättra förutsättningarna för fågellivet området.

Vi instämmer i att det kan finnas behov av tillfälliga evenemangsparkeringar på åkermarken vid Pålsjö slott. Ändring görs i skötselplanen så att det blir möjligt.

Gällande Christer Boijes väg, se svar till Naturskyddsföreningen.

Delägarförvaltningen för Landborgskanten Överum 7, S:2

Delaägarförvaltningen ansöker om att kommunen ansluter denna till det planerade Pålsjö naturreservat, med oförändrat ägarskap. Vi anser att man på detta sätt inför framtiden enklare kan garantera att slänten får förbli den naturtomt som den ska vara, oavsett vilka som kan komma att ha synpunkter på dess växtlighet, ägare eller grannar. En detaljerad ansvarsfördelning får framförhandlas vid ett positivt beslut om anslutning. Med en förhoppning om ett positivt beslut.

Kommentar: *Aktuell mark är planlagd som natur på kvartersmark. Gällande detaljplaner får inte vara i strid med reservatets syfte och föreskrifter. Ett av syftena med reservatet är att tillgodose område för friluftslivet. Vi bedömer att gällande detaljplan inte är förenlig med reservatsföreskrifterna, därför kan vi inte tillmötesgå delägarförvaltningen för Landborgskanten Överum 7, S:2. Marken behålls utanför reservatet. Planbestämmelsen anger att "träd ska bibehållas och vid behov ersättas genom nyplantering". Vi bedömer att den gällande detaljplanens bestämmelser är tillräckliga för att säkerställa landborgens vegetation med uppvuxna träd och buskar. Stadbyggnadsförvaltningen har i skrivelse från den 7 juni 2012 gett råd hur slänten ska återplanteras med träd och buskar samt hur skötseln bör vara.*

Familjerna Bengtsson och Raber

Familjerna framför att de är närmsta grannar till samfälligheten Larödbaden och att om Helsingborgs stad vill inkludera slänten i reservatsbildning vill man ha dialog om skötselplanen. Familjernas utgångspunkt är att slänten vårdas så att utsikten över Öresund och Själland bibehålls för de aktuella fastigheterna.

Familjerna hänvisar till ett samarbetsavtal med Samfälligheten daterad 25 april 2012 som reglerar skötseln för den nu aktuella slänten mellan våra fastigheter.

Kommentar: Vi bedömer att gällande detaljplan strider mot reservatets syften, se kommentar till Delägarförvaltningen för Landborgskanten Överum 7, S:2. I övrigt så anger detaljplanen att vegetation ska finnas och det inkluderar även uppvuxna träd vilket kan innebära viss begränsning av utsikten över Öresund och Danmark delar av året.

Mats Sjöberg, privatperson

Mats Sjöberg är en regelbunden besökare i området och har lämnat in en lång rad intressanta synpunkter på skötseln av området.

Kommentar: Vissa synpunkter är av den karaktären att de tillför skötselplanen värdefulla åtgärder och andra synpunkter bedöms överensstämma med planens inriktning och behöver alltså inte skrivas in i denna. De synpunkter som skrivits in i planen har stämts av med Drift och underhållsavdelningen.

Sören Stenqvist, privatperson

- Spårvägsdragning ska inte dras genom reservatsområdet eftersom områdets kvalitet för rekreation och naturvård påverkas negativt.
- Motionscentrum bör inte förläggas till Christer Boijes väg mitt emot Krematoriet eftersom det redan idag är betydande biltrafik hit och här dessutom finns en minneslund som blir än mer störd.
- Överväg att stänga av Christer Boijes väg/Dag Hammarskjölds väg för att öka rekreationsvärdet.
- Tydliggör för vad som gäller angående våffelkaféet och parkering. Förslagsvis flyttas parkeringen förutom för rörelsehindrade till en avstängd Christer Boijes väg eller till annan parkering.
- Ytterligare hundrastgårdar behövs eftersom den nuvarande är välbesökt och har köer.
- Det saknas en cykelväg mellan skogen och Romarens väg längs Christer Boijes väg vid Krematoriet.

Kommentar: Synpunkter på spårvägsdragning och avstängning av Christer Boijes väg har besvarats i tidigare kommentarer. När det gäller ett eventuellt motionscentrums placering förordar vi en placering intill Larödvägen av flera olika skäl. Det har förtydligats i skötselplanen. Se även kommentarerna till Helsingborg Scen och Arena AB.

Parkeringen i skogsmark vid Våffelpaviljongen är inte tillåten enligt terrängkörningslagen. Åtgärder för att förbättra situationen är planerade, se kommentarerna till Naturskyddsföreningen.

Förslaget om ytterligare hundrastgård och utbyggnad av cykelväg bedöms vara förenliga med reservatsföreskrifterna och är fullt möjliga att genomföra när de prioriteras.

Bengt Håkansson, privatperson

Bengt har lämnat synpunkter på att bryggan mellan Sofieros Hovmarskalksvilla och Larödbaden ska uppgraderas till att bli officiell badplats. Idag sköts den av Södra Laröds båt- och strandförening. Föreningen är ideell och får bidrag av kommunen i form av underhållsarbete och material. Bengt anser att rollfördelningen mellan kommun och föreningen är oklar eftersom badplatsen inte är officiell.

Kommentar: Reservatsbildningen innebär inte någon förändring i statusen för bryggan. Diskussion pågår mellan föreningens styrelse och stadsbyggnadsförvaltningen i frågan. Skötselplanen ger möjlighet att öka skötseln kring badplatsen om man får dispens från strandskyddslagen. Stranden närmast bryggan är klassad som officiell badplats.

Stadsledningsförvaltningen

Avdelningen för näringsliv och destinationsutveckling samt avdelningen för juridik och administration har deltagit i beredningen av ärendet.

Pålsjö med omgivningar är ett område vars kvaliteter ger Helsingborg en del av sin attraktionskraft. Vi är övertygade om att det är unika kvaliteter som gör att evenemang, föreningar, företag och privatpersoner väljer att komma hit. Det är kvaliteter som ska finnas kvar under överskådlig framtid och som bör utvecklas.

Alltför hårda restriktioner avseende anordningar, evenemang och nyttjande av Pålsjöområdet riskerar att minska marknadsföringsvärdet för Helsingborg som destination.

Det finns behov av att som undantag kunna genomföra tillfälliga aktiviteter av särskild betydelse för stadens utveckling och kvaliteter för människor och verksamheter. Till exempel evenemang som behöver stora ytor i anslutning till Sofiero eller liknande.

Kommentar: Syftet med att bilda naturreservat för Pålsjö är bland annat för att bevara och utveckla ett tätortsnära natur- och rekreationsområde. Reservatsskyddet och målsättningen med åtgärderna i skötselplanen är att öka attraktiviteten i Pålsjö. Vi bedömer att det ger bättre förutsättningar att anordna evenemang och liknande som är förenliga med reservatets syften. Utan skydd för området och utan föreslagna investeringar och skötselåtgärder finns risk att Pålsjö på sikt minskar sitt värde som natur- och rekreationsområde.

Reservatsföreskrifterna innebär förbud att utan tillstånd anordna tävlingar eller arrangemang som kan skada eller störa naturmiljön. Det finns därmed goda möjligheter att anordna tillfälliga arrangemang som inte stör naturmiljön. Om tillstånd ges kan även vissa störande arrangemang genomföras.

När det gäller Sofieros behov finns det i föreskrifterna särskilda undantag för området direkt söder om Sofiero på Kungens fårahage. Dessutom medges evenemangsparkering på stora gräsytor inom reservatet för Sofieros behov.

Bostadsförsörjning

Vi har redan idag rådighet över i stort sett all mark inom det föreslagna området varför vi inte kan instämma i att det är nödvändigt att skydda mark som inte har höga naturvärden, till exempel jordbruksmarken, med naturreservat.

Eftersom marken där vi kan exploatera med nya bostäder är väldigt begränsad i Helsingborg så tycker vi att det är viktigare att behålla möjligheten att i framtiden kunna bygga bostäder i de norra delarna av området, norr om Sofieroskogen, än att skydda jordbruksmarken med naturreservat.

Stadsbyggnadsnämnden har tidigare beslutat efter ansökan från enheten för mark- och exploatering om att ge förvaltningen ett uppdrag att detaljplanlägga en rad tomter för fribyggare utmed Magnus Paulins gata vid Pålsjö slott. Här finns all infrastruktur anlagd, marken nyttjas inte idag för rekreation och inte höga naturvärden, skymmer inte utblicken mot havet. Därför menar vi att den marken bör undantas från naturreservatet.

Kommentar: Stadens långsiktiga planering för Pålsjöområdet är att utveckla de rekreativa och ekologiska värdena. Redan den första översiktsplanen 1988 hade den inriktningen och den gällande anger att gröna och

blå samband ska utvecklas. Grönstrukturprogrammet pekar ut Pålsjö som ett av tre tätortsnära rekreationsområden och det enda som är tyst. Inom rekreationsområdet ingår åkermarken för att få ihop en tillräckligt stor yta. Att omvandla åkermark till natur är en viktig strategi för att försörja en ökande befolkning på kvalitativa rekreationsområden samt ge livsrum för de växter och djur som finns i Pålsjö.

Angående Magnus Paulins gata har ett område närmast vägen undantagits reservatet.

Remissförfarande

Vi har noterat att varken Helsingborg arena och scen AB, verksamhetsutövaren på villa Thalassa, ägaren till Sofiero Gård eller E.ON har fått ta del av remissförslaget.

Vi ser det som självklart att två av de större verksamhetsutövarna i området ska ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget innan det tas vidare.

Kommentar: *Under hösten 2015 har dialog förts med Sofiero, en del av HASAB och med Sofiero Gård. Avstämning har skett med villa Thalassa. Kompletterande remissutskick har gjorts, bland annat till E.On och inkomna synpunkter redovisas i remissammanställningen.*

Pågående processer kring ledningsarbete

Enligt förslag till beslut och föreskrifter för naturreservat Pålsjö under rubriken 3A står i första punkten att det är förbjudet att anlägga luft eller markledning inom naturreservatet. Detta strider mot den pågående process där E.ON Elnät Sverige AB söker tillstånd för en förläggning av två stycken 132 kV kabelförband mellan Helsingör och Helsingborg som sak ersätta de fyra kabelförband som idag finns på sträckan. E.ON skickade en samrådshandling till Helsingborgs stad redan 2014 och staden har svarat genom yttrande som undertecknades av kommunstyrelsens ordförande den 12 januari 2015. E.ONs ambitioner är att i oktober månad 2015 lämna in en ansökan till Energimarknadsinspektionen om ny nätkoncession för föreslagen dragning och sträckning enligt ovan nämnda samråd. När ny koncession beviljas kommer E.ON påbörja arbetet med den nya kabelförläggningen vilket beräknas ske tidigast under 2017.

Kommentar: *E.On har kommit in med remissvar, se remissammanställningen. Undantagen i föreskrifterna har kompletterats och förtydligats i enlighet med E.On:s synpunkter.*

Tydlighet kring turism och föreningsliv

I redovisningen av skälen för beslutet så ges turism och besöksnäring väldigt lite utrymme. Vi menar att det är av största vikt att avvägningen mellan naturvärden, kulturvärden och rekreationsvärden är balanserad.

Till exempel bör det förtydligas att ljud och trafik i samband med återkommande konserter på Sofiero inte kan anses störa reservatets syfte. Även möjligheten att uppföra "tillfälliga anläggningar" bör vara rimligt kopplat till besöksverksamheten eller föreningslivet i området. I föreskrifterna nämns möjligheten för undantag om det behövs för naturvård, pedagogik eller rekreation. Vi menar att det kan vara värt att förtydliga att föreningslivet och turism- och destinationsverksamheten på Sofiero ingår i dessa undantag.

Kommentar: *Huvudfokus för reservatsbildning är naturvård och friluftsliv i enlighet med miljöbalkens regler, se svar till Länsstyrelsen. Självklart är Pålsjöområdet intressant även ur ett turisperspektiv med bland annat Kattegattleden och Kullaleden som passerar området.*

Områden som ligger utanför reservatet omfattas inte av reservatsföreskrifterna, till exempel Sofiero och Sofiero gård. Föreskrifterna kompletterats med undantag för Sofiero av tillfällig karaktär i Kungens fårahage. Utöver det har Sofiero möjlighet att använda åkermark som evenemangsparkering. Den möjligheten ligger kvar i skötselplanen och har även utökats jämfört med nuläget. Se svar till HASAB.

Sofiero slottsträdgård och större publika evenemang

Syftet med reservatsbildningen bör även vara att säkerställa möjligheten för befintliga verksamheter att på ett funktionellt sätt bedriva utställningar med mera. Främst vill vi understryka behoven av parkering och eventuell utställningsyta som Sofiero Slottsträdgård har kring Sofiero gård.

För att undvika framtida intressekonflikter bör begreppet exploatering preciseras i beskrivningen av naturreservatets syfte. Att långsiktigt besluta att ingen byggnation får ske bör inte kunna misstolkas så att det kan hindra utvecklingen av besöksmål som Sofiero slottsträdgård. Intressena för turism och evenemang bör väga tungt i denna del.

Kommentar: Se svar till HASAB.

Västkustbanan och spårväg

Med anledning av det pågående utredningsarbetet för dubbelspårsutbyggnaden av Västkustbanan bör hänsyn tas så att en utbyggnad inte försvåras eller omöjliggörs. Trafikverket föreslår att beslut om naturreservat senareläggs eller att områden i spårens närhet undantas från beslut. I föreskrifterna framgår det även att "anläggning av spårväg mellan Mariastaden och Laröd" medger undantag från samtliga föreskrifter.

Beslut i etapper

Med bakgrund i trafikverkets synpunkter, spårvägens framtid och eftersom all mark är i kommunens ägo ser vi ingen anledning varför vi inte skulle kunna tillmötesgå Trafikverket. Att undanta mark i de områden där det råder osäkerhet eller intressekonflikter bedömer vi som ett rimligt tillvägagångssätt. Det gäller då främst marken närmst västkustbanan, jordbruksmarken mellan Laröd och Mariastaden.

Kommentar: Ändringar i undantag från föreskrifterna har förtydligats i dialog med Trafikverket för att möjliggöra en utbyggnad av Västkustbanan. Likaså finns undantag för spårvägsanläggningen. Se även svar till Trafikverket.

Bullervall

Vi ställer oss frågande till varför en bullervall föreslås mitt på åkern norr om Kungshultsskogen. Gör inte en bullervall bäst nytta så nära ljudkällan som möjligt?

Kommentar: Bullervall ger bäst effekt närmast ljudkällan. En vall längs markvägen mellan Kungshultsskogen och Laröds skogen skulle ändå ha en viss effekt för bullret från väg 111 samt en eventuell framtida spårväg. Den visuellt avskärmande effekten är också positivt för upplevelsen.

Nya planteringar och rekreationsvärden

Många av åtgärderna som föreslås berikar djur- och växtlivet i området vilket är positivt. Ibland kan dock planteringar med buskar och lägre träd invid stigar och passager försämra möjligheten till utblickar över fält och landskap vilket skulle vara negativt för rekreationsvärdet. Vi vill även passa på att lyfta frågan om att upplevelsen av trygghet kan påverkas i samband med tätare plantering invid gångar, stigar och cykelbanor. Det är svårt att utläsa vilken typ av plantering som föreslås invid befintliga och nya stigar och gångar.

Ekologisk odling av jordbruksmark

Enligt handlingarna ska stora delar av jordbruksmarken även framgent brukas ekologiskt men det framgår inte hur och av vem detta ska skötas och varför det krävs naturreservat för detta användande. Träd och buskar föreslås planteras på jordbruksmark i viss omfattning vilket torde försvåra brukandet av marken och skapa hinder för ett rationellt jordbruk.

Kommentar: Skötseln av jordbruksmark föreslås ligga kvar på stadsledningsförvaltningens mark och exploateringsenhet, liksom det gör i andra kommunala naturreservat som Bruces skog och Åttekulla skog. De planteringar som föreslås på åkermark ska göras i samråd med mark och exploatering och utföraren av skötselentreprenaden för att minimera negativa effekter på arronderingen.

Framtida skötsel och kostnader

Vi skulle vilja se ett klagörande om vem som ska sköta jordbruksmarken framöver samt vilka ekonomiska konsekvenser det får för stadens ekonomi och förvaltningars budget. Ekonomin är en fråga som inte berörs i någon större omfattning och även om staden äger marken idag så finns det ett bokfört värde som sannolikt förs över till SBF och kommer att belasta förvaltningens budget framöver. I dagsläget betalar vi ränta för marken som vi sedan tar hem genom intäkter, vilket inte kommer att bli fallet framöver.

Kommentar: Förslaget är att Stadsledningsförvaltningen fortsätter ansvara för driften av jordbruksmark på samma sätt som i våra andra kommunala naturreservat. Efterhand som åkermark görs om till naturmark tar stadbyggnadsförvaltningen över driftsansvaret.

Remissinstanser som har avstått från att svara:

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

Bilaga 9

Hur man överklagar kommunens beslut

Om Ni vill överklaga kommunens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet.

Överklagandet skall dock skickas till **Länsstyrelsen i Skåne län, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning, så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande senast inom 3 veckor från det att beslutet kungjorts i lokaltidning, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mera om hur Ni skall överklaga kan Ni kontakta Länsstyrelsen telefon: 010-224 10 00 (växeln).

Bilaga 10

Sändlista

TeliaSonera
Trafikverket
E. On
Öresundskraft
Helsingborgs Scen och Arena AB, HASAB
Nordvästra Skånes Vatten och Avloppsbolag, NSVA

Markägare, arrendatorer och innehavare av särskild rätt till marken i enlighet med upprättad förteckning.

Villa Thalassa
Sofiero gård
Pålsjö gård
Helsingborgs skid- och orienteringsklubb, HSOK
Friskis & Svettis
IS Göta
IFK Helsingborg
Helsingborgs löparklubb HLK-92
Cykelklubben Fix
Kungshults ryttaförening
Hittarps ridklubb
Stall Jarl
Helsingborgs brukshundsklubb
Korpen
Scouterna
Naturskyddsföreningen i Skåne
Kullabygdens ornitologiska förening
Föreningen Helsingborgstraktens natur
Friluftsförbundet i Helsingborg

För kännedom

Naturvårdsverket
Havs och Vattenmyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Transportstyrelsen
Statens Jordbruksverk
Boverket
Lantmäterimyndigheten
Väghållningsmyndigheten
Skogsstyrelsen
SGU

Kopia till

Länets författningssamling och Naturvårdsregistret